Üzleti 7

A szakképzési különszám a Nemzetgazdasági Minisztérium támogatásával készült, az NFA-KA-NGM 5/2012. számú pályázat keretében

2013. OKTÓBER | A MAGYAR KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA GAZDASÁGI LAPJA | SZAKKÉPZÉSI KÜLÖNSZÁM

A duális képzés feltételrendszerének kialakítása megtörtént, most a fő feladat a tanulószerződések számának növelése és a pályaorientációs tevékenység erősítése – hangsúlyozta Bihall Tamás, az MKIK alelnöke.

(3. oldal)

A duális képzésben részt vevő tanulók egyértelmű versenyelőnyre tehetnek szert, hiszen egy multinál leshetik el a legújabb szakmai fortélyokat – fejtette ki Gmoser Anikó, a Siemens Magyarország szakképzési vezetője.

(4. oldal)

Az elmúlt 20 évben a DKG-EAST-nél tanuló fiatalok közül 61 szerzett idő előtt szakmunkás bizonyítványt, és több mint húszan értek el dobogós helyezést különböző szakmai versenyeken – jegyezte meg Antal József, a DKG-EAST Zrt. vezérigazgatója.

(5. oldal)

Parragh László a duális szakképzés előnyeiről

Korszakalkotó változások zajlanak a szakképzésben

Magyarországon a szakképzés átalakításának legfőbb célja, hogy a képzés tartalma, a fiatal szakmunkások tudása közelebb kerüljön a gazdaság igényeihez. Ezért választották a duális képzést, amely a gyakorlati képzésre helyezi a hangsúlyt. Parragh Lászlót, az MKIK elnökét egyebek közt a szakképzés átalakításának eddigi eredményeiről és dilemmáiról, valamint arról kérdeztük, szerinte milyen a jövő ideális szakmunkása?

Parragh László, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara elnöke

Osváth Sarolta

– A gazdaság szereplőinek jelenleg mindössze 1,6 százaléka vállal részt a szakképzésből a gyakorlati képzés átvételével. Mi ennek az ellentmondásnak az oka?

– Pontosan tudtuk, hogy a magyar gazdasági élet szereplőinek többsége nincs erre felkészülve, nincsenek e téren ismeretei, tradíciói, tapasztalatai. Márpedig ezekre szükség lenne. Számoltunk azzal, hogy az átállás több éves folyamat lesz. Lassan építkezve lehet elérni, hogy a gazdaság jelentősebb része szerepet vállaljon a szakképzésben. Egyébként nem gondoljuk azt, hogy ez a gazdaság egészére vonatkozik, a mai rendszer nem erről szól, nem is lenne rá alkalmas. Vannak olyan cégek, amelyek elkötelezettek a szakképzés ügye mellett, ezeket kell a területi kamaráknak meggyőzniük, hogy mielőbb kapcsolódjanak be a rendszerbe. Az alacsony arányban bizonyára közrejátszik az is, hogy az utóbbi évek gazdasági válsága a cégeket is óvatossá tette a hosszú távú elköteleződések terén, de inkább az, hogy sokakat elbizonytalanított, amikor 2011-ben a kormány a költségvetési hiány csökkentése miatt zárolt bizonyos kiadásokat, és a szakképzés támogatását is mérsékelte. A másik és talán a legjelentősebb tényező a szakképzési piac tisztulása: az előző rendszerben voltak – hozzáteszem, teljesen szabályosan lehettek – olyan vállalkozások, amelyek egy intézmény kihelyezett tanműhelyeként működve, főtevékenységként folytatták a gyakorlati képzést. Saját tevékenységük elenyésző volt, a tanulók képzése jelentette a fő bevételt. Az új szakképzési törvénnyel megszűntek azok a kedvezmények, amelyeket korábban élveztek, most a gazdálkodókkal azonos feltételek mellett végezhetik a tanulók gyakorlati képzését.

– Németországban, ahol a duális képzés több évtizede jól működik, a cégek több mint harminc százaléka vesz részt a tanulók gyakorlati képzésében. Ez lenne az ideális, a követendő nálunk is?

– A Németországban működő duális képzés bizonyos tekintetben mintául szolgált számunkra, de az ottani rendszer azért egészen más. Mint ahogy

(Folytatás a 3. oldalon)

Tovább emelkedik a szakképzés állami támogatása

Az átalakítás befejező szakasza

A 2013/2014-es tanévben az iskolákban már kizárólag az új rendszer alapján indulhattak a képzések. A duális rendszerben jelentős szerephez jutó gazdálkodó szervezeteknek fokozott a felelőssége a tanulók szakmai és emberi tulajdonságainak formálásában, kialakításában, hiszen a gyakorlati helyen szerzett szakmai és élettapasztalatok meghatározóan befolyásolják a fiatalok szakmához való hozzáállását, szakmai életútját – hangsúlyozta lapunknak adott interjújában Czomba Sándor foglalkoztatáspolitikai államtitkár.

(osváth)

– Megítélése szerint hazánkban a foglalkoztatás mai alacsony szintje, illetve a magas arányú munkanélküliség milyen mértékben vezethető vissza a korábbi szakképzési rendszer hibáira?

– Épp az elmúlt napokban jó hírek jöttek a munkaerőpiacról. A KSH szerint a foglalkoztatottság két évtizedes csúcson van, a rendszerváltás óta soha enynyi magyar ember nem dolgozott. A munkanélküliségi ráta is újra egy számjegyű (9,9 százalék), úgy csökken, hogy eközben a gazdasági aktivitás növekszik. Ma 225 ezerrel többen dolgoznak, mint a kormányváltás idején. De nem tartunk még ott, ahol szeretnénk. A munkaerőpiac egyik alapvető problémája, hogy sokan vannak a munkavállalási korú népességen belül olyanok, akik az elmúlt évtizedekben nem csak a foglalkoztatásból, hanem a munkaerőpiacról is kiszorultak. Ők jelenleg nem keresnek aktívan állást. Ugyanakkor a munkaerő-piaci feszültségek jelentős részben

Czomba Sándor foglalkoztatási államtitkár

természetesen a korábban nem megfelelően működő oktatási rendszerre is visszavezethetők. Egyrészt magas a szakképzettséggel nem rendelkezők aránya, másrészt a korábbi szakképzési rendszer sem működött hatékonyan. A kormány mind az iskolarendszerű képzés, mind pedig a szakképzési rendszer területén jelentős változtatásokat hajtott végre az elmúlt években, amelyek célja a képzettségi szint általános növelése mellett a munkaerő-piac igényeinek figyelembe vétele a képzési irányok, az elsajátítandó kompetenciák meghatározásánál.

– Hol tart a szakképzési rendszer átalakítása?

– Ha visszagondolunk az elmúlt három év szakképzés átalakítási folyamatára, látható, hogy legalább két komoly lépést tett meg a kormány a szakképzés rendbetétele terén. Már 2011-ben elfogadtuk a szakképzés teljes átalakítását felvázoló szakképzési koncepciót és megalkottuk az új szakképzési törvényt, valamint új alapokra helyeztük a gyakorlati képzés támogatásának egyik legfontosabb alapját jelentő szakképzési hozzájárulás rendszerét. Második lépésként jelentős számú végrehajtási rendeletet alkottunk, hogy az új típusú képzés mihamarabb beindulhasson. Új Országos Képzési Jegyzéket (OKJ) alkottunk, amely jobban illeszkedik a munkaerőpiac igényeihez, új szakmai-tartalmi követelményeket rendeltünk a szakképesítésekhez és új vizsgaszabályzatot is kiadtunk, amely a képzésben részt vettek mérését a korább-

(Folytatás az 5. oldalon)

Biztos állás a tanulóknak

A Mercedesnek megfelel a duális képzés

A duális oktatási forma messzemenőkig megfelel a Mercedes elvárásainak, hiszen a tanulók a képzési időn belül olyan gyakorlati tudást sajátítanak el, amit egy szakember egy vállalatnál csak több hónapos betanulás után tudhat magáénak. Németh Ákos képzési vezető szerint ez azt jelenti, hogy 18 évesen, friss szakmunkás bizonyítvánnyal a kézben, három éves szakmai tapasztalattal tudnak fiatal felnőtteket alkalmazni teljes munkaidőben a Mercedes-Benz Hungary Kft.-nél.

Losonczi Lívia

– Hogyan választják ki a tanulókat, miből áll a felvételi?

– Többlépcsős felvételi eljárás keretében vesszük fel hallgatóinkat, akiknek kiválasztása már a tanévet megelőző tavaszszal megtörténik. Az első szűrő a tanulmányi eredmény. Ha az elvárásoknak megfelelő a tanulmányi átlag, akkor részt vesznek egy rövid beszélgetésen az iskolában, majd ha itt megfeleltek, részt vesznek egy online teszten. Ha ezeket az akadályokat sikeresen vették a leendő diákok, akkor meghívjuk őket egy kiválasztási napra, ami több részből áll: interjúból, csoportfeladatból és egy kézügyességet felmérő szerelési tesztből. Jelenleg 98 szakmunkástanulónk tanul négy szakmában a Kecskeméti Műszaki Szakképző Iskola, Speciális Szakiskola és Kollégium, a Gáspár András, a Kandó Kálmán Szakközépiskola és egyéb szakiskolák intézményeiben. Huszonegy főiskolai hallgatónk pedig a Kecskeméti Főiskola GAMF Karán járműmérnök duális nappali alapszakát végzi.

– Idén kezdődött a duális szakiskolai képzésben a 3. évfolyam oktatása – mik a tapasztalataik az elmúlt két tanévről?

– Az eddigi tapasztalatok nagyon pozitívak! Amennyire új ez a képzési forma hazánkban, annyira jól haladunk azon az úton, hogy optimálisan összehangoljuk az elméleti oktatást a gyakorlati tudás megszerzésével. Itt szeretném megragadni az alkalmat, hogy köszönetet mondjak partnereinknek, akik támogatnak minket ebben az úttörő munkában.

– Milyen szakmákat oktatnak?

– Tanműhelyünkben a saját dolgozók képzése mechatronikus karbantartó, szerszámkészítő, gépjármű – mechatronikus és járműkarosszéria előkészítő, felületbevonó szakmában folyik. A szakmunkás tanulók mellet itt kerül sor a duális főiskolai hallgatóink alapképzésére is.

– Együttműködési megállapodásuk van a Kecskeméti Főiskolával. Ez mit jelent a gyakorlatban?

– A Mercedes-Benz Manufacturing Hungary Kft. úttörő szerepet tölt be a magyar felsőoktatásban is, hiszen a Knorr-Bremse Magyarországgal közösen elsőként vezette be a német mintájú duális képzést ezen a területen is. A járműmérnöki mellett most már műszaki menedzser és anyagmérnöki alapszakokon is lehet tanulni ebben a duális típusú képzésben a Kecskeméti Főiskola GAMF Karán. A duális típusú képzésre a jelentkezés itt is kétlépcsős. Az érdeklődő diákoknak először a cégek kiválasztási folyamatában kell részt venniük, majd a felsőoktatási felvételi eljárásban be kell adniuk jelentkezésüket a Kecskeméti Főiskola GAMF Karára. A képzésben részt vevők száma korlátozott, csak a legjobbak juthatnak be. A duális típusú főiskolai oktatás abban különbözik a hagyományos főiskolaitól, hogy a 12 hetes szorgalmi időszakokat 5 hetes gyakorlat, majd 3 hetes vizsgaidőszak követi. Nyáron, a vizsgaidőszak után újabb 8 hetes gyakorlat következik, ami után négy hét szabadság jár. Az első évfolyamos diákok egy három és fél évre szóló gyakornoki szerződést kötnek a Mercedes-Benz Manufacturing Hungary Kft.-vel. Az utolsó félévben 15 hét szakmai gyakorlat és diplomamunka-írás után két hét vizsgaidőszak következik, ezek után záróvizsgáznak a hallgatók.

– A végzett diákok közül mindenki a Mercedesnél helyezkedik el?

– Mivel még csak idén indult el a duális szakiskolai képzés harmadik, azaz utolsó évfolyama, a duális főiskolai képzésben pedig még csak a második év kezdődött el, nincsenek még végzett diákjaink. Németországban, ahol évtizedek óta folyik a duális képzés, a végzettek számára állást kínál az a gyakorlatot szervező vállalat, ahol a diák a tanulmányait folytatta. A

Németh Ákos, a Mercedes-Benz Hungary Kft. képzési vezetője

mi diákjainknak is hasonló lehetőséget biztosítunk a végzettség megszerzése után. A duális képzés egyik nagy előnye ugyanis, hogy általa hosszú távú perspektívát kínálunk. Mi pedig a képzési idő alatt feladatunknak érezzük, hogy a tanulóinkat/hallgatóinkat meggyőzzük arról, hogy sehol máshol nincs ilyen jó lehetőségük a nagybetűs életüket elkezdeni, mint a Mercedesnél.

Joggyakorlat: Szakképzési törvény

Gyakori kérdések és válaszok

Az új tanév kezdetén több ponton is változott a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. Törvény, (a továbbiakban Szt.) néhány passzusa most lépett hatályba, illetve egy 2013 nyarán elfogadott, fontos módosítás is hatályba lépett.

F. Kárpát Kinga
Sikora Henriett
Ferencz Csaba Zsolt

I. A szintvizsgát illető jogszabályi változások

Mikor és kinek kell szintvizsgát tennie?

A 2012. szeptember 1-jén hatályba lépett, de hatását csak 2013. január 1-jétől érezhető új rendelkezés szerint szintvizsga nélkül csak „kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló vállalati tanműhely”-be mehet a tanuló tanulószerződés keretében (2013. január 1-jétől került be a törvény értelmező rendelkezéseibe a tanműhely fogalmának pontos meghatározása). Egyéb képzőhelyre csak akkor jelentkezhet, ha sikeresen letette a szintvizsgát. A rendelkezés kapcsán felmerült problémákat orvosolandó, a nyár folyamán jogszabály-módosítás készült, az Szt. 92/A § (1) bekezdése 2013. szeptember 1-jei hatályba lépéssel módosult, és lehetővé tette, hogy a régi képzési rendben induló és ebben is végző tanulók a 9. évfolyamot követően mentesüljenek a szintvizsga-szigorítás alól, kimehessenek bármilyen gyakorlati képzőhelyre.

Milyen lehetőségei vannak a szakmatanulást 2+2-es képzési rendben megkezdett tanulóknak?

1. Azon tanulók, akik az úgynevezett 2+2-es rendszerű képzésben a 2012/2013-as tanévben a kilencedik vagy a tizedik évfolyamot végezték, folytathatják a képzésüket a korábbi szabályok (régi szakképzési törvény, régi OKJ és az ehhez kidolgozott szakmai és vizsgakövetelmény) alapján. Ezekre a tanulókra szintvizsga tekintetében az átmeneti rendelkezések, vagyis a 92/A § (1) bekezdése vonatkozik, azaz a szintvizsga hiánya semmilyen kötöttséget nem jelent 10. évfolyamtól.

2. Az Szt. 92. §-ának (1) bekezdése – az új szakképzési rendszerre történő mielőbbi áttérés érdekében - tartalmazza ugyanakkor azt is, hogy a tanuló választása szerint az Szt. szerinti új képzési formába jelentkezhet át a szakképző iskola igazgatójának az engedélye alapján és OKJ szerinti képzésben fejezheti be a tanulmányait. Ezen tanulókra az új képzési rendben tanulókat érintő 28. § (3) bekezdése vonatkozik, azaz 10-11. évfolyamon a szintvizsga teljesítéséig csak olyan gyakorlati képzőhelyen tölthetik a gyakorlatukat, amely kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló tanműhelynek (KTM) minősül.

II. Az iskolarendszerű nappali oktatást érintő jogszabályok

Hány éves korig tanulhat a tanuló iskolarendszerű nappali oktatásban, mikortól köteles felnőttoktatásban folytatni a tanulmányait?

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 2013. szeptember 1-jével hatályba lépő 60. § (2) bekezdése, illetve (7) bekezdés módosítása kimondja, hogy „ A tanuló attól az évtől kezdődően, amelyben […] a középiskola és szakiskola esetén huszonegyedik életévét betölti, kizárólag felnőttoktatásban kezdhet új tanévet.” Nappali oktatás munkarendje szerint azok részére szervezhető meg az oktatás, akik nem kizárólag felnőttoktatásban vehetnek részt. Az Szt. 34. § (1) bekezdésében leírtaknak megfelelően csak nappali oktatás munkarendje szerint megszervezett felnőttoktatásban van lehetőség tanulószerződés megkötésére.

Fontos azonban megjegyezni, hogy az Szt. 33. § (7) bekezdése alapján az a tanuló, aki a nemzeti köznevelésről szóló törvény 60. § (2) és (4) bekezdésében meghatározott életkort megelőzően kezdi meg a tanulmányait szakképző évfolyamon a nappali rendszerű oktatásban vagy a nappali oktatás munkarendje szerint szervezett felnőttoktatásban, a nemzeti köznevelésről szóló törvény 60. § (2), (4) és (7) bekezdésének előírásaitól eltérően – kizárólag folyamatos képzésben, évfolyamismétlés és szüneteltetés nélkül – befejezheti a megkezdett tanulmányait azonos munkarendben.

III. állásfoglalások, szakmai vélemények

A továbbiakban összefoglalunk néhány hivatalos állásfoglalást, amelyekre a leggyakrabban előforduló jogértelmezési, illetve joggyakorlatot érintő kérdések miatt került sor.

Évismétlés idején fizetendő tanulói juttatás

A Nemzetgazdasági Minisztérium e tárgyban kiadott szakmai véleménye a következő:

Ha a tanuló elégtelen tanulmányi eredménye miatt évismétlésre köteles, pénzbeli juttatásának havi mértéke a megismételt szakképzési évfolyam első félévében az előző félévre megállapított pénzbeli juttatás fele. Ha a tanuló a megismételt évfolyam első félévének végén is elégtelen teljesítményt nyújt, akkor egyrészt nem jogosult a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény (Szt.) 63. §-ának (3) bekezdése alapján a pénzbeli juttatás emelésére, másrészt a minimális, felére csökkentett tanulói juttatást továbbra is biztosítani kell számára.

Ha a tanuló teljesíti a megismételt félévet, számára a megismételt évfolyam második félévére az általános szabályok szerint emelni kell a juttatást az Szt. 63. §-a (4) bekezdésének második mondata alapján. Ebben az esetben tehát az eredetileg megemelt, majd felére csökkentett összeg emelt mértékét kell a tanuló részére kifizetni.

Az Szt. 63. §-ának (4) bekezdésében foglaltak szerint, ha a tanuló a megismételt első félévet sikeresen teljesítette, akkor a további félévekben - az újabb tanévismétlés esetét kivéve - a pénzbeli juttatás mértékének megállapítására a (3) bekezdés az irányadó. Ez azt jelenti, hogy a viszonyítási alap az Szt-ben minimálisan előírt összeg, amelyet az Szt. 63. §-ának (3) bekezdésében foglalt szempontok szerint kell emelni.

A tanuló pénzbeli juttatás emelésének minimális mértékét az Szt-ben nem határozták meg. Ennek az a célja, hogy a gyakorlati képzőnek nagyobb szabadságot biztosítson a tanulói juttatás emelése tekintetében, figyelembe véve a tanuló tanulmányi előmenetelét, a gyakorlati képzés során nyújtott teljesítményét és szorgalmát.

Az Szt. értelmében a tanulói juttatást a hónap első napján érvényes kötelező legkisebb havi munkabér alapján kell kiszámolni. Tehát ha a tanulói juttatás 2012. december l-jén 93 ezer forint volt, 2013. január l-jétől pedig 98 ezer forint, akkor januártól – függetlenül attól, hogy a decemberi hónappal azonos félévről van szó - az új minimálbérnek megfelelően kell emelni a juttatást. Ezt követően pedig a tanév második félévétől, februártól a minimálbérváltozás miatt megemelt összeget tovább kell növelni, amennyiben a tanuló eleget tesz az Szt. 63. §-ának (3) bekezdésében írt feltételeknek, így januárban is és februártól is sor kerül egy tanulói juttatásemelésre.

Szakközépiskolában köthető együttműködési megállapodások

A Nemzetgazdasági Minisztérium állásfoglalása alapján a szakközépiskola 9-12. évfolyamain folyó szakmai elméleti és gyakorlati oktatás is szakmai képzés, vagyis szakképzés. A 9-11. évfolyam keretében, a kerettantervben előírt összefüggő szakmai gyakorlatra köthető a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 56. § (1) bekezdés b) pontja szerinti együttműködési megállapodás. Tekintettel arra, hogy a szakközépiskola 9-12. évfolyamain folyó gyakorlati oktatás is gyakorlati képzés, azonban ezek nem szakképzési évfolyamok, így tanulószerződés nem köthető. Ezért kétféle keretben folyhat a gyakorlati képzés ezen évfolyamokon: részben vagy egészben iskolai tanműhelyben, illetve a fent említett együttműködési megállapodás keretében külső képzőhelyen. Mindkét esetben a szakképző iskola a gyakorlati képzés szervezője.

A 280/2011. kormányrendelet 4. § (1) bekezdése azonban nem tesz különbséget, egységesen kimondja, hogy az a hozzájárulásra kötelezett, aki a szakközépiskolával vagy szakiskolával (a továbbiakban együtt: szakképző iskola) kötött együttműködési megállapodás alapján folytatott gyakorlati képzés szervezésével tesz eleget hozzájárulási kötelezettségének, éves és havi bruttó kötelezettségét az ugyanezen jogszabályi hely (2)-(4) bekezdésben meghatározott módon számított csökkentő tétel összegével csökkentheti. Mivel az idézett kormányrendelet nem tesz különbséget, és a szakképzési törvényben sincs megkülönböztetés e tekintetben, így nincs akadálya a költségek elszámolásának.

Ráépülés tanulása munkarend szerint

Több alkalommal felmerült a kérdés, hogy a 21. életévét betöltött, szakmatanulását (szakközépiskolában) ráépüléssel folytató tanulókra miként vonatkozik a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 2013. szeptember 1-jével hatályba lépő 60. § (2) bekezdése. A Nemzetgazdasági Minisztérium ebben a témában kiadott szakmai állásfoglalásának lényege, hogy abban az esetben, ha a tanuló nem kezdte meg nappali munkarendben tanulmányait a ráépülésre vagy a második szakképesítésre való felkészülés érdekében, azon naptári év előtt, amelyben a 21. évét betölti, már nem lesz lehetősége arra, hogy nappali munkarendben készüljön fel a következő szakképesítésére.

Ehhez hozzá kell tenni, hogy az Szt. 34. § (1) bekezdésében leírtaknak megfelelően csak nappali oktatás munkarendje szerint megszervezett felnőttoktatásban van lehetőség tanulószerződés megkötésére, amely a fent taglalt esetben így nem lehetséges.

Fontos azonban szem előtt tartani, hogy a most induló ágazati szakközépiskolai képzésben a szakmai tartalmak egy része helyet kapott a 9-12. osztályban folyó képzésben, így a ráépülés előtti képzés 4+1 év alatt teljesíthető, ezáltal közvetlen ezután, még a 21. életév betöltése előtt meg lehet kezdeni a ráépülés tanulását, amely így nappali rendszerben folytatható és a tanulószerződés kötésének nem lesz akadálya.

Az eladó szakképesítés gyakorlati képzése

Oktatási kabinetek megyénként?

A Nemzetgazdasági Minisztérium 2012 augusztusában közleményben megjelentetett 77 szakképesítés kerettantervet. Az új OKJ-hez tartozó szakképesítések indítását az NGM úgynevezett pilot-programmal motiválta. Több iskola is élt ezzel a lehetőséggel és 2012 szeptemberében – az akkori kerettantervi ajánlásokkal – elindította a képzést. A közleményben megjelentetett kerettanterv csak a 2012/2013-as tanévre volt hatályos.

Körtvélyesi Anikó

Az Új Széchenyi Terv (ÚSZT) Társadalmi Megújulás Operatív Program (TÁMOP) 2.2.1.-12/1-2012-0001 keretében A szakképzés és a felnőttképzés minőségének és tartalmának fejlesztése című kiemelt projekt „3. Kerettantervek kidolgozása” alprojekt keretén belül a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara koordinálásával elkészültek az OKJ-hoz tartozó kerettantervek. A kidolgozás koncepcióját a Nemzetgazdasági Minisztérium határozta meg, a kerettanterv formai előírásait, a sablonokat és a kitöltési útmutatót a Nemzeti Munkaügyi Hivatal Szakképzési és Felnőttképzési Igazgatósága készítette el.

Az óratervek kialakításakor igazodni kellett a Szakképzési Törvény és a Köznevelési Törvény megfelelő paragrafusaihoz is.

Az eladó szakképesítés (34 341 01 azonosító számú) kerettantervének kidolgozását a Kereskedelmi és Iparkamara koordinálta, ugyanezekkel a feltételekkel. A szakértők az útmutató alapján kidolgozták a kerettantervet. A kerettanterv kiadását követően a Magyar Kereskedelmi és Iparkamarához több észrevétel érkezett, hogy a kerettantervi gyakorlati órák meghatározása miatt a kisebb (élelmiszer-, illatszer- és műszaki boltok) nem tudnak a tanulókkal tanulószerződést kötni. Mivel a 2012/2013-as tanévben már pilot jelleggel elindult ez a képzés, valamint a tanulószerződések nagy száma miatt (közel 8000 tanulót érint) a gyakorlati képzés megoldása nagyon sürgetővé vált. Az eladó szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményének és kerettantervének alapos és már gyakorlati oldalról történt elemzése után megkezdődött a kerettanterv módosítása. Ez a változtatás csak a kerettantervet és azon belül a gyakorlati óraszámok évfolyamonkénti áthelyezését érintette volna. Ebben az esetben a speciális modulokhoz (ruházati cikkek, műszaki cikkek forgalmazása) tartozó gyakorlatot 9. osztályban tanműhelyi keretek között sajátították volna el a tanulók. A 10. és a 11. évfolyamon pedig az élelmiszerek és vegyi áruk forgalmazása illetve az áruforgalom lebonyolítása és a kereskedelmi egység működtetése modulokhoz tartozó gyakorlati órák maradtak volna. Ezekre a javaslatokra az volt a válasz, hogy a teljes kerettantervi rendszert egy év után fogják felülvizsgálni, a gyakorlat során felmerülő észrevételeket együtt kívánják kezelni, és a tapasztalatok alapján a módosításokat elvégezni. A 2013/2014-es tanév a már kiadott kerettanterv alapján indult el, ami a gazdálkodó szervezetektől szorosabb együttműködést kíván meg. Az eladó szakképesítés gyakorlati képzésére megoldásokat kellett találni. A nem vegyes profilú boltok teljesítési megbízott bevonásával tudják megoldani a gyakorlati képzést. A nagyobb áruházláncok pedig elkezdték az oktatási kabinetek kialakítását, ami némi anyagi ráfordítást igényel, de előnye is van, hiszen így már 9. osztályban fogadhatnak tanulókat. A megyénként kialakításra kerülő oktatási kabinetek akár működhetnének üzemek feletti vállalati tanműhelyként is.

A szakmai szervezet az eladó szakképesítés szakmai struktúráját újragondolva, illetve a gyakorlati képzés megvalósítása körül kialakult nehézségek miatt szeretné az eladó szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményét is megváltoztatni. Az elgondolásuk megvalósításához már a modul rendeletet és az OKJ-t is változtatni kell. (Élelmiszer-, vegyiáru és gyógynövény eladó részszakképesítésből kivenni a gyógynövény értékesítést.)

Gyorsul és egyszerűsödik a tanulószerződés kötése

Jelentősen csökken a tanulószerződés kötésével, módosításával járó ügyintézés a gazdálkodó és egyéb szervezetek számára az MKIK által kidolgozott új informatikai megoldással. Az alkalmazás lehetővé teszi, hogy a képzők egy online felületre belépve töltsék ki tanulószerződéseiket. A rendszer segíti és közben ellenőrzi is a helyes kitöltést, valamint megadja a kamara által kitöltendő adatokat is. A felület nem csak új tanulószerződések kötésére, hanem már meglévők módosítására is szolgál. A szerződések között több szempont alapján lehet keresni és az eredményeket táblázatos formában lekérni.

Kérjük a tanulószerződést kötő szervezeteket, használják a felületet, mely a *www.isziir.hu* oldalon érhető el. A rendszer használatával kapcsolatos kérdésekben területi szakképzési tanácsadóink készséggel állnak rendelkezésre.

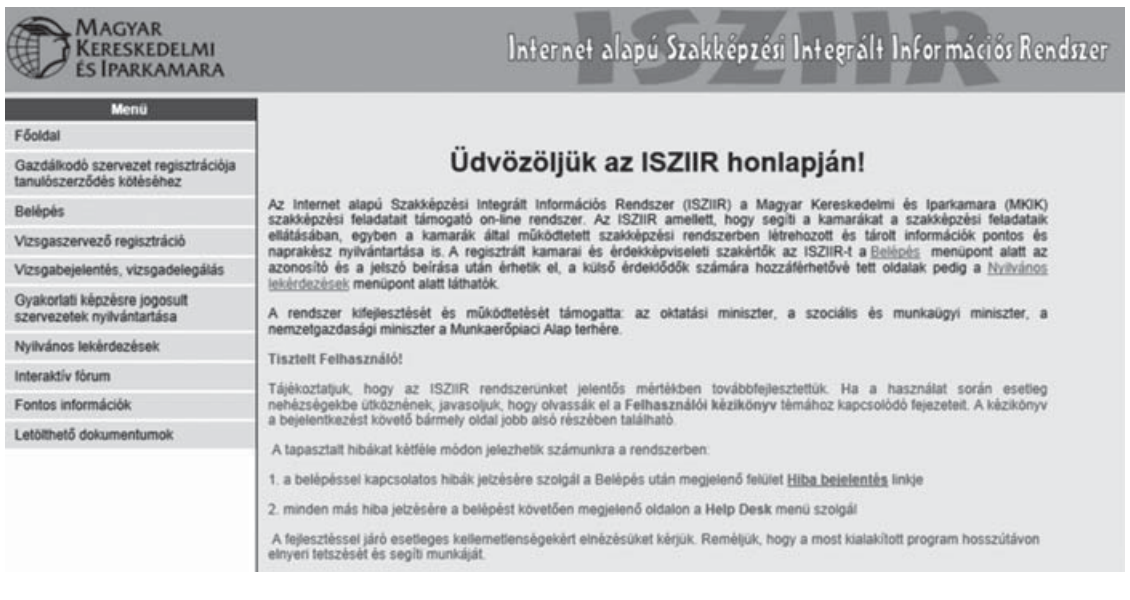

Üzleti7

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Szakképzési különszáma

Alapította:
a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara 1996-ban

Felelős szerkesztő:
Lajos Júlia

Olvasószerkesztő:
Osváth Sarolta

Szakmai lektor:
dr. Szilágyi János

Fotó:
Hatlaczky Balázs

Szerkesztőség:
Headline PR Kft.
1137 Bp., Pozsonyi út 28.
Telefon: 06 30 951-8311
e-mail: headline@headline.hu

Kiadja
MKIK Szolgáltató Nonprofit Kft.
1055 Bp., Kossuth L. tér 6–8.
Tel.: 474-5151, fax: 474-5159

Felelős kiadó:
Ay János
ügyvezető igazgató

Tördelés, nyomdai munkák:
Perjési Grafikai Stúdió
1116 Bp.,Építész u. 8–12.
Tel.: 209-3859
Internet:
www.reklam.perjesi.hu
Felelős vezető:
Petró Lajos

Az Üzleti7 Szakképzési különszám című kiadványa bármely részének másolásával, terjesztésével, az adatok elektronikus tárolásával és feldolgozásával kapcsolatos minden jog fenntartva. Értesüléseket csak az Üzleti7-re hivatkozva lehet átvenni!

ISSN: 1416-5023

Korszakalkotó változások zajlanak a szakképzésben

(Folytatás az 1. oldalról)

a német gazdaság is. Eleve abban különbözik, hogy a kamara jogosítványai jóval szélesebb körűek a szakképzésben is. Ott a fiatal, aki valamilyen szakmát akar tanulni, először a kamaránál jelentkezik. Elmondják neki, hogy az adott szakmában mik az elhelyezkedési és kereseti lehetőségek, egyáltalán milyen életpályára számíthat. A kamara részt vesz az egész folyamatban, ami a gyakorlati képzőhely megkeresésétől a szakiskolába való beiratkozáson, a tanulószerződés megkötéséig tart. Abban az esetben ugyanis, ha a tanulónak a kiválasztott szakmában nem találnak képzőhelyet, akkor az iskolába sem nyerhet felvételt. Nekünk egyelőre nem az a cél, hogy a németeket kövessük, hanem hogy azt a rendszert, amit a magunk számára kidolgoztunk, a magyar gazdaság igényei szerint jól, s egyre jobban működtessük. Most a finomhangolásnak van itt az ideje.

– Sokan tartanak attól, hogy hazánkban a multik fogják a szakmunkástanulók zömét képezni, nyilvánvalóan a saját speciális igényeiknek megfelelően, és így a fiatalok nem szereznek sokoldalú, bárhol hasznosítható szakmai tudást. Nem beszélve arról, hogy a magyar szakipar is elvesztheti sokszínűségét. Ön mit gondol erről?

– Nem tartok ettől. A multik általában gyorsan és jól felismerik a saját érdekeiket és látják, hogy ez később számukra komoly munkaerő-piaci előnyökkel jár. Az a tanuló, aki megismeri az adott cég követelményrendszerét, munkakultúráját, szívesen helyezkedik el az ismert közegben. Ugyanakkor a cég sem „zsákbamacskát" vásárol, hiszen a fiatal nem az utcáról kopogtat be állásért. A multiknál ráadásul megvannak azok a feltételek, amelyekbe beilleszthető a tanulók gyakorlati képzése, de a megszerzett gyakorlati tudás másutt is jól konvertálható a globalizált szakmák esetében. Például az eladó, aki az egyik multinacionális áruházláncnál van gyakorlaton, a másiknál éppen olyan jó eladó lehet. Persze, bővebb lesz a tudásanyaga az adott cégről, de így van ez akkor is, ha magyar vállalkozásnál tanuló. A speciális magyar kézműves szakmákat pedig úgyis a mesterek adják tovább a fiataloknak. – A kérdés mögött az a negatív vélekedés áll, hogy a multik gyakorlat címén betanított munkát végeztetnek a tanulókkal.

– Ennek nyilván megvan a veszélye, de bizonyára nem csak a multiknál, hanem bárhol, ahol tanulóképzés folyik. Másrészt azért vannak a tanulószerződések és a kamarai ellenőrzés, hogy az ilyen jelenségek kevésbé fordulhassanak elő. Nem hiszem, hogy ma ez jellemző lenne, tudnánk róla, ha igen. Sokkal inkább arról van szó, hogy a duális képzés bevezetése bizonyos érdekeket sért és a már említett piaci tisztulási folyamat vesztesei a képzőhelyek alacsony számát nem a folyamat velejárójaként, hanem a kamara hibájaként próbálják beállítani.

– De mégis, hogyan lehet a hazai kkv-kat jobban bevonni a szakképzésbe? A kamarának milyen eszközei vannak ehhez?

– Kulcskérdés a pénz. Ha az anyagi ráfordításokat – természetesen itt állami eszközökre gondolok –, növelni tudnánk, hatékonyabb és gyorsabb lehetne a változás. A fiatalok nagy része szerény családi anyagi háttérrel rendelkezik, és a cégeknek is szükségük van minden fillérre, tehát a nagyobb mértékű állami ösztönzés mindenképpen előrevinné a folyamatot. A területi kamarák nagy erőbedobással láttak hozzá a munkához, bizonyos területeken – például Bács-Kiskun megyében – komoly sikereket értek el a gazdaság szereplőinél és a fiatalok meggyőzésében is. Nyilván a kecskeméti Mercedes gyár hatására megélénkült a térség ipara és ez már jelentkezik például a számokban is, tanulószerződéseknél és a gyakorlati képzőhelyeknél. Vannak azonban olyan régiók, ahol nehézkesen halad a megvalósítás, tapasztalataink szerint sok függ a kamarai csapattól is, azoktól, akik közvetlenül ezt a munkát végzik.

– Hogyan jellemezné ennek alapján a jövő ideális szakmunkását?

– A legfontosabb szerintem az, hogy a jövő szakmunkása a társadalom középosztályának megbecsült tagja lesz, akit a környezetében „Mester Úr"-ként tisztelnek, és akinek a szakmai teljesítménye, sikerei tartást, önbizalmat adnak. Tulajdonképpen teljesen mindegy, hogy milyen szakmát űz az illető, hentes, cipész vagy pék, a lényeg, hogy egységben legyenek az emberi és a szakmai kvalitásai. A munkában minőséget produkáljon, amire persze csak akkor képes, ha lépést tart a fejlődéssel. Ha alapkövetelmény számára a „lifelong learning" – az életen át való tanulás. Nálunk még egyáltalán nem megszokott, hogy a felnőttek is folyamatosan képzik magukat. Hogy megint németországi példával éljek, ott bizonyos időszakonként – háromöt évenként – meg kell újítani a szakmunkásvizsgát. Általános gyakorlat, hogy a tanműhelyben délelőtt a tanulók ismerkednek a szakmával, este pedig ugyanott a felnőttek továbbképzésen vesznek részt. Ez elvezet odáig, hogy a legjobb és ambícióval rendelkező szakemberek számára van lehetőség a technikus képzésre, sőt, az egyetem is megcélozható. Nálunk a szakmunkások technikusi képzése egyszerűen nem létezik, pedig ez jelenthetné az átjárást a szakmai és az egyetemi végzettség között. Most próbálkozunk az újraélesztésével.

A kamara számára most a legfontosabb a duális képzés maradéktalan megvalósítása, a gyakorlati képzés biztos hátterének megteremtése, konkrétan a gyakorlati szakképző helyek számának bővítése. Távlati célunk pedig a tökéletes átjárhatóság, vagyis az, hogy szakmunkásból bárki technikus, majd mérnök lehessen, ha erre vannak képességei és ambíciói. De ugyanez visszafelé is érvényes legyen, aki úgy érzi, hogy mérnökként nagy neki a kabát, nyugodtan visszaállhasson a satupad mellé. A társadalom pedig támogassa, tolerálja, illetve presztizsveszteség nélkül elfogadja az egyéni döntést.

Szorosabb együttműködés minden területen

Meggyőzés érdekeltségi alapon

A duális képzés feltételrendszerének kialakítása megtörtént, most a fő feladat a tanulószerződések számának növelése és a pályaorientációs tevékenység erősítése – hangsúlyozza az MKIK alelnöke. Bihall Tamás úgy véli, hogy a rendszer zökkenőmentes működéséhez az eddiginél jóval szorosabb együttműködésre van szükség az általános iskolák, a szakképző intézmények és a cégek között.

Bihall Tamás, az MKIK alelnöke

Losonczi Lívia

– Évek óta visszatérő probléma, hogy kevés azoknak a szakmunkás tanulóknak a száma, akik tanulószerződéssel rendelkeznek. Jelenleg hány diáknak van szerződése?

– 103 ezer szakmunkástanulóból még a 45 ezret sem éri el a számuk. A szakközépiskolában, ahol érettségire épülő szakképzés folyik, ez a szám meg egyenesen tragikus, 93 ezer tanulóból mindössze hatezer gyereknek van tanulószerződése. Ezt a helyzetet kezelni kell, mégpedig aktív kamarai segítséggel.

– Mit tud tenni a kamara a helyzet javításáért?

– Jelenleg több mint 8000 cég fogad tanulókat, ezt a számot szeretnénk 20-30 ezer közé emelni. Ennek vannak technikái jogszabályi, finanszírozási és meggyőzési oldalról. A vállalatokat érdekeltté kell tenni normatívákkal, szabályozókkal, az adminisztrációs terhek csökkentésével. Ugyanakkor mi az egyik legfontosabb feladatnak a meggyőzést tartjuk. Általánosnak mondató, hogy a cégvezetők – akár kisebb, akár nagyobb vállalkozásról van szó – nem rendelkeznek kellő információkkal arról, hogy milyen előnyökkel és kötelezettségekkel jár egy tanuló nevelése. Tehát munkatársainknak fel kell keresni a vállalatokat, hogy ezeket a szempontokat megismertessék a cégvezetőkkel. Egy új érdekeltségi rendszert is beiktatunk a folyamatba: ha valaki behoz egy új céget a rendszerbe, akkor ezt anyagilag is jutalmazzuk.

– Alkalmas-e a magyar gazdaság arra, hogy a jelenleginél több fiatalnak legyen tanulószerződése?

– A gazdaságban jelenleg szakmunkáshiány van, ez a válság ellenére is állítható. Ha nem elég a gyakorlattal rendelkező, szakképzett munkaerő, akkor ennek súlyos következményei lesznek.

– Milyen az együttműködésük a szakiskolákkal?

– Ez nagyon fontos kérdés. Sok helyen a normatívák miatt nem tudják csökkenteni a kapacitásokat, a pedagógus létszámot. Egzisztenciális problémákat okozna, ha a gyerekeket kiengednék a gyakorlati képzőhelyekre, ezért inkább bent tartják őket az iskolában. A kamarának fontos koordináló, szervező szerepe van abban, hogy közelítse egymáshoz az iskolákat és a cégeket, hogy mindenki világosan lássa, melyik intézménynek mi a feladata. Beszélnünk kell az állami és az egyházi iskolák fenntartóival is, hogy megértsék, mit jelent a duális képzés. Az ideális arány az lenne, ha a diákok kétharmadának lenne tanulószerződése. Nyilván vannak olyan szakok, például az informatika, amelyeknél a gyerekeknek nem kell feltétlenül annyi időt eltölteniük egy cégnél, mint például a villanyszerelőknek, vagy a festőknek. Az ilyen esetekben elég, ha az iskola együttműködési megállapodást köt a vállalattal.

– Hasonlóan fontos a jó kapcsolat az általános iskolákkal is, hiszen a pályaorientációs rendszer csak akkor lehet sikeres, ha a tanintézmények is partnerek.

– Tavaly óra folyik a kamara pályaorientációs tevékenysége a munkaügyi hivatalok közreműködésével. Minden megyében megkeressük az általános iskolákat, találkozunk a gyerekekkel és a szülőkkel, elhívjuk őket különböző vállalatokhoz, hogy lássák, mit is jelent az a szakma, ami iránt a 14 éves fiatal érdeklődik. Azért itt is vannak problémák. hadd említsek egy Borsod-Abaúj-Zemplén megyei példát. Száz általános iskolát kerestünk meg, hogy szeretnénk a felső tagozatosokkal elbeszélgetni. Mindössze öt iskola válaszolt! Ez valami elképesztően rossz arány. Pedig a megyei képzési fejlesztési bizottságok minden évben megnevezik azt a 20-30 hiányszakmát, amelyben az elhelyezkedés biztosnak mondható, illetve azokat, amelyekben túlképzés folyik. Tehát a fiatalok a pályaválasztás során komoly segítséget kaphatnak a kamara közreműködésével. Összességében nagyon fontosnak tartom, hogy most az országnak van egy világos, átgondolt szakképzési stratégiája, amelyben a kormány és a kamara együttműködik. Most az a feladatunk, hogy megoldjuk a végrehajtás során felmerülő problémákat.

– Történt-e változás a felnőttképzés terén?

– A felnőttképzés a gazdaság gyorshadteste: ha egy vállalatnak kell valamilyen képzés, akkor az iskolarendszerben nem tudja kivárni, mert az éveket vesz igénybe. A kamara viszont a program-követelmény akkreditáción keresztül ellenőrizni tudja, hogy milyen tartalommal folyik a képzés.

– Sokan panaszkodnak, hogy megdrágultak az OKJ-s képzések a felnőttképzésben.

– Ez természetes, hiszen az új OKJ-ban a minimális óraszámot is előírtuk. Szélsőséges eset, de előfordult, hogy valaki egy hétvégén meg tudta szerezni az OKJ-s szakácsvizsgát. Bármilyen előképzettséggel is rendelkezik valaki, kell egy minimális óraszám ahhoz, hogy megszerezzen egy képesítést. Mindez a minőség érdekében történik, mint ahogy az is, hogy a kamara jövőben ellenőrizni fogja a felnőttképzés gyakorlati részét is.

Saját képzésű utánpótlás

Megduplázták a tanulószerződéseket

A pécsi székhelyű HAUNI Hungaria Kft. a nemzetközi Körber-csoport második legnagyobb telephelye és egyben a régió legnagyobb munkaadója. A cég fő tevékenysége az egyedi gépgyártás. A megrendelők igényei komoly kihívást jelentenek a szakembereink számára. A gyár a mindenkori legújabb technológiát alkalmazza, ezért kizárólag magasan képzett dolgozókat foglalkoztat – tudtuk meg Jakabucz Ildikó ügyvezető igazgatótól.

Peredi Ágnes

– Mint minden ipari vállalkozásnak, nekünk is évek óta nehézséget okoz a megfelelő tudású szakember utánpótlás biztosítása, ezért fektetünk különösen nagy hangsúlyt a szakképzésre. Tanulószerződéssel kezdetektől fogva oktatunk szakmunkástanulókat gépi forgácsoló, szerkezetlakatos és géplakatos szakmákban, amelyek évek óta országosan is hiányszakmának minősülnek. A tanulószerződésről pozitívak a tapasztalataink, mert a gyakorlati képzés segítségével a tanulók megismerhetik a munka világának kihívásait, elvárásait. Az a célunk, hogy a fiatalok már a képzés során elsajátítsák azokat a technológiákat, eszközöket, amelyekkel a későbbiekben dolgozni fognak. Így az általunk képzett tanulókból hosszútávon biztosítani tudjuk a munkaerő utánpótlást – mondta el kérdésünkre az ügyvezető.

Az elmúlt években több mint 70 tanulószerződéses tanulója volt a cégnek, akik közül sokan máig is a Hauni dolgozói.

– Az eddigi éves létszámunkat az idei évtől megduplázzuk, szeptembertől 34 tanulószerződéses tanuló képzését kezdtük meg öt szakmában. A négy szerkezetlakatos, a nyolc hegesztő és a 16 gépi forgácsoló tanuló új gépekkel, berendezésekkel felszerelt tanműhelyekben, nagy szakmai tudással, több évtizedes gyakorlattal rendelkező szakoktatók vezetésével kezdhette a tanévet. A négy géplakatos és a két elektroműszerész tanulónk közvetlenül a termelésben, tapasztalt szakemberek irányítása mellett tanulja a szakma fortélyait.

A HAUNI Hungaria Kft. anyagi elismerést is nyújt a tanulóknak

Mint elmondta, tanulóikat az iskolákkal közösen választják ki a tanulmányi eredményük, szakmai elméleti és gyakorlati felkészültségük, illetve a velük folytatott személyes beszélgetés alapján. A képzés során kiemelt figyelmet fordítanak a tanulók szakmai és személyes fejlődésére, amit félévenként értékelnek. A munka világában nem elegendő a jó szakmai ismeret, emellett rendelkezni kell olyan személyes tulajdonságokkal is, amelyek a kollégákkal való együttműködés képességét is fejlesztik. A tanulók fejlődését ezért a szakoktatók mentorként is figyelemmel kísérik, a szakmai dolgokon túl a gyerekek személyes fejlődésére is súlyt fektetnek.

– A Hauni Hungaria Kft. a teljesítmény elvárás mellé anyagi elismerést is nyújt a tanulóknak. Tanulóink a második félévtől értékelés alapján a kötelezőn felül kiegészítő pénzbeli juttatást is kapnak. A jó munkakörülmények, a színvonalas oktatás és nem utolsó sorban az a lehetőség, hogy a vizsga után munkahelyet is kaphatnak a jó teljesítményt nyújtó tanulók, egyre népszerűbbé teszi a Hauni gyakorlati képzését annak ellenére, hogy az elvárások teljesítése a tanulók részéről is komoly erőfeszítéseket kíván – összegezte a helyzetet Jakabucz Ildikó.

A duális képzésről kifejtette: szorosabb és intenzívebb együttműködést kíván meg a vállalkozások és szakképző iskolák között, mint a korábbi időszakban. Fontos a rendszeres egyeztetés mind szakmai, mind pedig a tanulók fejlődését érintő kérdésekben. Véleménye szerint a gyakorlati oktatásvezető pozíció kiválóan alkalmas a kapcsolattartó szerep betöltésére, ezért nem tartják szerencsésnek a pozíció megszüntetését az iskolákban.

– A cégek számára ez azt jelenti, hogy az eddigi egyetlen gyakorlati oktatásvezető helyett iskolánként több osztályfőnökkel kell kapcsolatot tartani, ami nehézkessé teheti az együttműködést. A kapcsolattartásban a szakmai szempontok háttérbe kerülhetnek, ami esetlegessé teszi a szakmai támogatást. Ezen felül megnő a gyakorlati képzést végző vállalkozások adminisztrációs terhe is – magyarázta.

– Cégünk számára azonban nemcsak a szakmunkás utánpótlás biztosítása komoly kihívás, hanem a jól képzett felsőfokú végzettségű – főleg mérnök – munkatársak megtalálása és megtartása is. Ezért az idén bevezetjük a gyakornoki rendszert az utolsó féléves főiskolások részére, illetve a Pécsi Tudományegyetem Pollack Mihály Műszaki és Informatikai Karával együttműködve elkezdtük a duális felsőfokú képzés bevezetéséhez szükséges szakmai háttér kialakítását – tájékoztatott. A tapasztalataink azt mutatják, hogy mind a közép-, mind a felsőfokú szakképző intézményekben a szakmai színvonal javul, és egyre nyitottabbak a képzők a cégekkel való együttműködésre. Örvendetes az is, hogy a „mai fiatalok" között találunk a szakma iránt elkötelezett, nyitott, idegen nyelveket komolyan tanuló diákokat, akik céltudatosan építik szakmai pályájukat.

A HAUNI hosszú távon biztosítani tudja a munkaerő utánpótlást

Másfél évszázados tapasztalat a duális képzésben

Siemens: Saját tanműhelyben oktatnak Budapesten is

A Siemens Magyarországon az első budapesti villamos vonal megépítése, 1887 óta tölt be fontos szerepet a gazdaságban. A magas színvonalú, korszerű, innovatív tevékenység egyik alapja a szakmai utánpótlás nevelése – hangsúlyozta Gmoser Anikó, a Siemens Magyarország szakképzési vezetője.

Peredi Ágnes

– Jelenleg 35 tanulószerződésünk van. A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara honlapján elérhető tanulószerződés minták nagyban segítik a szerződéskötést. Jelenleg hegesztő és ipari gépész szakmában kötünk tanulószerződést. Mindkettő hiányszakmának minősül. További terveink között szerepel mechatronikus szakma indítása is – tájékoztatott Gmoser Anikó.

– A fiatal, szakmát tanulni vágyó tanulók szívesen kötnek tanulószerződést velünk, hiszen a szakma elsajátítása mellett a Siemensnél idegen nyelveket – németet és angolt – tanulhatnak. A nyári szakmai gyakorlatot a jobban teljesítő tanulók számára külföldön szervezzük meg, és a képzés befejezését követően a kiválóbbak számára álláslehetőséget kínálunk.

– A Siemens Németországban már több mint 150 éves tapasztalattal rendelkezik a duális rendszerű képzés terén. Napjainkban a Siemens évente világszerte mintegy 167 millió eurót fektet saját programjaiba, hogy továbbra is a legmagasabb szinten képzett, elismeréseket és díjakat magukénak tudható szakemberek kerüljenek csapatába. A képzéseket a Siemens Professional Education koordinálja.

A Siemens Budapesten is saját tanműhellyel rendelkezik, amely kizárólag oktatási célokat szolgál és ahol nemcsak a legmodernebb technológiai ismereteket, nyelvtudást, de nemzetközileg is versenyképes szaktudást szerezhetnek a diákok – mondta el a szakképzés vezetője. – A vállalat tanműhelye 2012 szeptemberétől jött létre. Jövőbeli terveink között szerepel egy korszerű oktatási központ kialakítása is.

Gmoser Anikó, a Siemens Magyarország szakképzési vezetője

A Siemensnél úgy látják, a duális képzésben részt vevő tanulók egyértelmű versenyelőnyre tehetnek szert, hiszen egy multinacionális nagyvállalatnál leshetik el a legújabb szakmai fortélyokat. Megismerik egyúttal a nagyvállalati környezetet, hiányszakmában szerezhetnek szakképesítést és nyelvi képzésben is részesülhetnek. Ezáltal keresettebbé válnak a munkaerőpiacon, de a képzésüket biztosító Siemens-nél is jó eséllyel munkára találhatnak.

A Siemensnél a tanulók megismerik a nagyvállalati környezetet

A tanulószerződéseket ösztönző rendszernek is használják

UNIRIV: Két tanműhelyben oktatnak

A tanulószerződéseket az oktatás jogi háttérének biztosításán túl, ösztönző rendszernek is használjuk. A szerződésekben az általános szabályozásokon felül, a tanuló által elért érdemjegyek, azaz a tanulmányi eredményeik alapján állapítjuk meg az adott félévre jutó juttatást. Jelenleg 60 tanulónk van, két évfolyamban és három szakmában - tájékoztatott Pócza Zsolt, a társaság ügyvezetője, akit az új szakképzési rendszerről és a tanulószerződésekkel kapcsolatos tapasztalatokról kérdeztünk.

– pá –

Az Uniriv Kft. Magyarország és Közép-Európa egyetlen szegecsgyára. 1991-ben alakult, 65 főt foglalkoztat egy 3 800 négyzetméteres, korszerű üzemcsarnokban, ahol világszínvonalú technológiával, modern programvezérelt automata sajtológépekkel gyártják a széles termékskálájú kötőelemeket. A cég Magyarországon az elsők között tanúsíttatta minőségirányítási rendszereiket. Egy ilyen felkészültségű cégnél különösen fontos a jó szakmai utánpótlás. A képzésben fontos szerepet kaptak a hiányszakmák is.

– Jelenleg 46 szerszámkészítő és 12 gépi forgácsoló fiatal szakmunkástanuló tanul nálunk hiányszakmát. Rajtuk kívül két logisztikai ügyintéző szakmai gyakorlatát is segítjük.

Mint Pócza Zsolt elmondta: nagy meglepetésükre hihetetlen nagy az érdeklődés a képzések iránt. Második éve oktatnak, s a jelentkezők száma messze felülmúlta a várakozásaikat. Szerinte a siker hátterében alapvetően a cég stabil gazdasági helyzete, megyei ismertsége és megbecsülése állhat. A szülők nagy bizalommal bízzák rájuk a gyermekeiket. Nem tagadja, a képzés ugyanakkor a vállalkozás számára is fontos.

– Az üzleti életben a „Csináld magad és ne várj másokra” elvet valljuk, s nincs ez másként az oktatásban sem. Szeretünk új utakon járni, új kihívásokat magunk elé állítani, így egy percig sem gondolkodtunk a duális képzés adta lehetőség kihasználásán, bátran belevágtunk. Tudtuk, hogy oktatási tapasztalat nélkül ez komoly feladat, de ennyi idő elteltével nyugodtan kijelenthetjük, hogy megérte. Jó néhány tehetséges tanulónkban már most felfedezhető a jövő szakembere, de nemcsak a fiatalok rátermettségében bízunk, hanem a képzésre is igen alaposan felkészültünk. Az oktatók például nem külsősök, hanem a cég saját alkalmazottai, a tanulók több éves tapasztalattal rendelkező mesterek között sajátíthatják el a szakma rejtelmeit. Véleményem szerint nagyon jó ez a módszer, a tanulók bátrabbak az üzemi környezetben, a mesterek nyitottak, örömmel osztják meg tudásukat az új nemzedékkel.

Mint elmondta, az idei tanévtől két tanműhelyt is működtetnek. A közelmúltban befejezett 5300 négyzetméteres zöld mezős beruházás részeként egy csaknem 600 négyzetméteres tanműhelyt is berendeztek. A cég tevékenysége a nyár eleje óta ezen az új telephelyen folyik, de a megnövekedett tanulói létszám miatt célszerűnek találták a régi telephelyen lévő tanműhely fenntartását is. Mindkét helyszín kompletten felszerelt, megfelelő gépparkkal rendelkezik, tehát minden adott a jó színvonalú oktatáshoz.

Az UNIRIV-nél különösen fontos a jó szakmai utánpótlás

– A képzésre fordított költségekkel kapcsolatban kifejtette: a jövőjét biztos alapokra építő cég számára a leghatékonyabb befektetés az oktatás. Nagyon fontos, hogy a nálunk végzett diákok a szakvizsgát/záróvizsgát követően el is tudjanak helyezkedni a szakmájukban. Természetesen számolunk azzal, hogy minden végzős osztályból 8-10 fiatalt alkalmazzunk. Emellett a többiek elhelyezkedését is szeretnénk segíteni. Több megyei nagyvállalattal felvettük már a kapcsolatot és elkezdtük erről az egyeztetést.

Versenyszellem és magas szakmai elvárás

A Spar kiváló tanulókat keres

A SPAR Magyarország Kereskedelmi Kft-nek saját belső oktatói gárdája van, akik a munkatársaik részére egész évben folyamatosan tartanak szakmai képzéseket. Jelenleg 1300 középfokú szakképzésben részt vevő szakiskolás tanuló sajátítja el náluk a szakma gyakorlati alapjait. Idén már a Szakma Sztár versenyre is úgy készítették fel a tanulókat, hogy az Örs vezér téri INTERSPAR áruház biztosította a helyszínt.

Dalia László

– Hogyan lehet egy diák a Spar kiváló tanulója?

– A SPAR Magyarország Kereskedelmi Kft. kiemelten fontosnak tartja az utánpótlás nevelését. Annak érdekében, hogy megtaláljuk a kiemelkedő tehetségeket tanulóink között, immár harmadik éve belső versenyt szervezünk szakiskolás diákjaink számára. A „SPAR Kiváló Tanulója” versenyen a diákok megmutathatják, hogy mit tanultak a boltjainkban, milyen gyakorlati tapasztalatokat szereztek. A verseny teljes egészében arra az elvre épül, hogy az elméletben elsajátított ismereteket a versenyzők a gyakorlatban hogyan tudják alkalmazni.

– A szakképzésben hol vannak gyenge pontok?

– Jelenlegi legnagyobb problémánk a húsipari szakemberek hiánya. Üzleteinkben és a cégcsoporthoz tartozó TANN húsfeldolgozó üzemünkben nagy gond az utánpótlás. Éppen ezért már a közeljövő tervei között szerepel egy színvonalas oktatóterem kialakítása, ahol saját erőforrás igénybevételével segítjük munkatársainkat, hogy a lehető legmagasabb színvonalon sajátítsák el a szakmát. Anynyi előrelépés történt ezen a területen, hogy a 2013/14-es tanévtől 12 fő húsipari termékgyártó tanuló kezdte meg szakmai gyakorlatát. A gyakorlat nagy részét húsüzemünkben töltik, - illetve a szakmai képzésük része a bolti hentes gyakorlat is – melyhez üzleteinkben biztosítjuk a gyakorlati helyet.

– Hogyan épül fel a SPAR Magyarország szakképzése?

– A SPAR-nak saját belső oktatói gárdája van, így a munkatársaink részére egész évben folyamatosan tartunk szakmai képzéseket. Minden árucsoportra külön figyelünk, de a legnagyobb hangsúlyt a vásárlókkal való kommunikációra, valamint a zöldség-gyümölcs, pék-, húsés csemege-áru, illetve a speciális táplálkozást szolgáló területekre helyezzük. Arra törekszünk, hogy ha betér hozzánk egy vásárló, akkor a lehető legszínvonalasabb kiszolgálásban részesüljön, és munkatársaink igazodva a vevői igényekhez, tájékozottak legyenek az értékesített termékeinkről.

Tálos Szilvia, a SPAR Magyarország Kereskedelmi Kft. oktatásvezetője

A Spar érintésvédelmi vizsgáját frissen letett háztechnikusok

A tanulóképzés 2017-től biztosítja az utánpótlást

Bosch: tanulószerződések a kilencedik osztálytól

A Robert Bosch Energy and Body Systems Kft. 2011-ben együttműködési megállapodást kötött Miskolc városával és az Andrássy Gyula Szakközépiskolával. Ezek után a Bosch cégcsoport 2012 szeptemberében indította el a miskolci Andrássy Gyula Szakközépiskolában azt a két Bosch osztályt, mely gyártósori gépbeállítókat és mechatronikai technikusokat képez. Lapunknak Uwe Mang, gazdasági ügyvezető igazgató nyilatkozott a jelenleg is érvényes tanulószerződési rendszerről.

– dalia –

– Hogyan működik a Boschnál, a tanulószerződési rendszer?

– A gyártósori gépbeállító szakmunkás tanulókkal már kilencedik osztályban megkötjük a tanulószerződést. Ez a szerződés az iparkamara által meghatározott formátum amit természetesen a kamara részére is megküldünk.

– Kapnak-e a diákok ösztöndíjat?

– Természetesen, hiszen ezt egyébként a törvény is előírja.

– Hogyan alakították ki a tanműhelyt, s mennyi időt töltenek ott a diákok?

– Három lépcsős betanulási rendszert építettünk ki. Az első szinten tanműhelyi foglalkozások keretében saját oktatóinkkal, saját műhelyeinkben, moduláris oktatásokat végzünk. Külön gyakorlati foglalkozást kapnak az egyes témakörökre, mint például: csavarozás technika, vagy vezérléstechnika. Ez után következik a rendszerszemléletű képzés, ahol már munkaállomás mellett rendszerben láthatják a diákok az egyes témaköröket, azokat szétszedik, összerakják és működésbe hozzák. A harmadik szint az „on the job” foglalkozások, ahol mentor közreműködésével saját szakembereink mellett végzik a gyakorlati foglalkozást. Ennek megfelelően gépészeti és elektronikai tanműhelyeket alakítottunk ki, egy időben 12-12 fő számára. Második szinten egy tanulószigetet hat munkaállomással, a harmadik szinten pedig szervizpontok vannak, amelyek már a gyártásban találhatók. A diákok a szakmunkásképzés keretében a 10. és 11. osztályban egyik héten két napot, másik héten három napot töltenek el üzemeinkben.

– Mennyit költ a Robert Bosch Energy and Body Systems Kft. évente a diákok oktatására?

– Erre vonatkozó adatokat jelenleg nem áll módunkban kiadni, de nyilván nem keveset. Négy oktatóval négy helyszínen folyik az oktatás, a tanműhelyünket folyamatosan bővítjük és fejlesztjük a tanulószigetünket is.

– Az Önöknél képzett diákok hány százaléka vállal később munkát a cégnél?

– A képzés 2012-ben kezdődött, az első osztály 2015-ben fog végezni. Célunk, hogy 2017-től a duális képzés biztosítsa számunkra a szakember-utánpótlást.

A Bosch-nál három lépcsős betanulási rendszert építettek ki

Az átalakítás befejező szakasza

(Folytatás az 1. oldalról)

binál egyszerűbben, komplex módon teszi lehetővé. Több intézkedés mellett jelentősen növeltük a gyakorlati képzési normatívát, emellett decentralizált pályázatokkal, egyedi kormánydöntésekkel segítjük, hogy minél több cég, vállalkozás vegyen részt a gyakorlati képzésben. Jelenleg a harmadik, ha lehet azt mondani, hogy az átalakítás befejezését jelentő szakaszban vagyunk, a 2013/2014-es tanévben ugyanis az iskolákban már kizárólag az új rendszer alapján indulhattak a képzések és a felnőttképzésben is hatályba lépett az új OKJ. Így a korábbi képzések kifutó jelleggel fokozatosan eltűnnek a szakképzési rendszerből.

– Mikorra várható és mitől függ a trendforduló a hazai munkaerőpiacon? Mi kell ahhoz, hogy a fiatalok itthon biztosan munkát találjanak?

– A trendforduló 2010 második felében megtörtént. A hazai foglalkoztatási szint három éve folyamatosan emelkedik és nem kizárólag azért, mert több embert tudunk a közfoglalkoztatásba bevonni, amit egyébként nagyon fontosnak tartunk az érintett dolgozók foglalkoztathatóságának javítása és megőrzése érdekében. Ha a kérdés arra vonatkozott, hogy mikor fog a versenyszféra a jelenleginél is lényegesen több munkahelyet létrehozni, akkor az egyértelműen a gazdasági növekedés ütemétől függ. Az erre vonatkozó kilátások mind a világgazdaságban, mind pedig Magyarországon egyre kedvezőbbek. A fiatalok esetében a munkaerőpiac igényeihez igazodó szakképesítés és munkahelyi gyakorlat kell a gyors és sikeres elhelyezkedéshez. Ezért helyezünk nagy hangsúlyt a duális képzésre és vezettük be az Első Munkahely Garancia programot. Az elmúlt év eredményei messzemenően visszaigazolták a program hatékonyságát a fiatalok elhelyezkedésének elősegítésében.

– Ön többször nyilatkozta, hogy a hazánkban befektetni szándékozó külföldiek első három kérdése közül az egyik, hogy rendelkezésre állnak-e megfelelően képzett szakemberek?

– A modern gazdaságok egyre kevesebb munkahelyet hoznak létre alacsonyan képzett munkavállalók számára. A rendszerváltoztatás utáni első években ez nem volt kérdés, általánosan ismert volt a külföldi befektetők számára, hogy a magyar munkaerő jól képzett. A helyzet sajnos mára alapvetően megváltozott. Szakértői becslések szerint az iskolarendszerből kikerülők ötöde funkcionális analfabéta, amire nem lehet magas szintű szakképzést építeni. Ez a dolog egyik része. A másik a munkaerőpiac rugalmatlansága. Sok szakmában, szakterületen egyszerre van jelen a munkaerő-hiány és a munkaerő felesleg. Az alacsony hazai mobilitás miatt a munkaerőpiac területi különbségei nehezen egyenlítődnek ki. Országosan ezért nagyon nehéz hiányszakmákat meghatározni. Általánosan azt lehet elmondani, hogy a gépipari, vasipari és építőipari foglalkozásokban kevés a jól képzett szakmunkás (hegesztő, gépi forgácsoló, ács, központifűtés- és gázhálózat szerelő). Ezen kívül az egészségügyben, a szociális ellátásban okoz egyre növekvő gondot a szakemberhiány (szociális gondozó és ápoló). Gazdasági, informatikai és jogi szakterületen viszont megfelelő mennyiségű munkaerő áll rendelkezésre. A külföldi cégek nagy hangsúlyt fektetnek a lehetséges munkavállalóik egyéni képességeire és kompetenciáira (például az idegen nyelvek ismerete, a gyors és hatékony tanulás képessége, az önálló problémamegoldásra való rátermettség, csapatmunkára való alkalmasság), túlmutatván a képzettségükhöz tartozó lexikális tudáson, így a szakképzési rendszer átalakításakor már ezen igényekre is gondoltunk.

– Megfelelőnek tartja-e jelenleg a gazdaság szereplőinek ösztönzését arra, hogy minél többen és aktívabban bekapcsolódjanak a szakképzésbe?

– A kormányzat által meghatározott költségvetési hiánycél tartási kötelezettséget, valamint a Nemzeti Foglalkoztatási Alap képzési alaprész kondícióit figyelembe véve a biztosított támogatások megfelelően ösztönzik a gazdálkodó szervezeteket a szakképzésben való részvételre. Ezt igazolja az is, hogy 2012-ben 10 500 gazdálkodó szervezet (az összes gazdálkodó szervezet két százaléka) vállalta iskolai rendszerű oktatásban részt vevő tanulók gyakorlati képzését. A gyakorlati képzési normatíva szakmacsoportos rendszeréről a szakképesítésenkénti normatívára történő áttérés lehetővé tette a 20-25 százalékos normatíva emelést, amelynek infláció mértékével történő további emelését tervezzük a 2014-es évben. Ebben az évben is meghirdetésre kerültek a szakképzés tárgyi feltételeinek fejlesztését célzó decentralizált pályázatok, amelyeken összesen 5,4 milliárd forintnyi támogatásra lehet pályázni. Említésre méltó az is, hogy a gyakorlati szakképzést szolgáló beruházások döntően állami támogatással, a vállalkozások részére az uniós támogatásokhoz képest minimális önrésszel valósulhatnak meg, amely szintén alátámasztja, hogy a Nemzeti Foglalkoztatási Alap képzési alaprésze megfelelő forrást biztosít a gyakorlati képzéshez. Végül azt is jelezném, hogy a gyakorlati képzés támogatására évről évre egyre több hazai forrást biztosítunk (az elmúlt évben a támogatás már több mint 33 milliárd forint volt) és ezt a tendenciát a jövőben is meg kívánjuk tartani.

Tanulószerződéstől a mestervizsgáig

A jövőbe történő befektetés

A világszínvonalú duális képzésé a jövő – fogalmazta meg az Európai Bizottság tavaly egy állásfoglalásában. Magyarországon ekkor már évek óta folytak az előkészületek a rendszer bevezetésére, amely idén szeptembertől általánossá vált. Szilágyi János, az MKIK szakképzési igazgatója úgy véli, hogy az új modell nemcsak a gazdaság igényeinek felel meg, hanem segíthet a szakmunkástanulók lemorzsolódásának megállításában is.

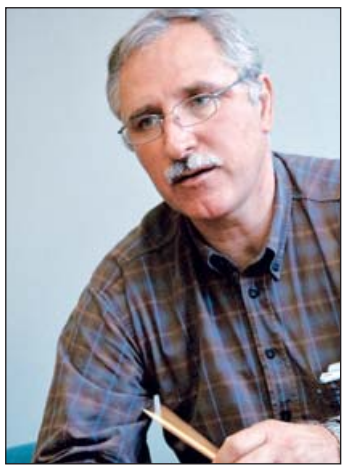

Szilágyi János, az MKIK szakképzési igazgatója

Losonczi Lívia

– Milyen konkrét feladatai voltak a kamarának az elmúlt három évben a duális rendszer kialakításával kapcsolatban?

– Óriási munka áll mögöttünk. Nyolc minisztérium, 11 államtitkárságával körülbelül 800 szakértő munkáját kellett koordinálnunk. Át kellett alakítani az egész tananyag tartalmat, új képzési jegyzéket, új szakmai és vizsgakövetelmény rendszert készítettünk, mégpedig úgy, hogy mindez összhangban legyen a gazdaság követelményeivel. Nagyon fontos volt, hogy a követelmények összeállításánál a gyakorlatorientált, a valós életben használt tudás kapjon hangsúlyt. Más alapokra kellett helyezni a közismereti tárgyak oktatását, hiszen korábban a szakmunkástanulók vagy az általános iskolai anyagot ismételték, vagy a gimnáziumi tananyag egyszerűsített változatát kapták. Az új rendszerben szakma-specifikus közismereti tárgyakat tanulnak, például olyan matematikai ismereteket, hogy a tanuló ki tudja számítani, mennyi járólapra van szükség egy adott terület burkolásához. A változtatások lényege, hogy a szakiskolába járók kétharmad részben a szakmához tartozó elméleti és gyakorlati ismereteket tanulnak, amelynek köszönhetően 50 százalékkal megnőtt a vállalatnál eltöltött gyakorlati képzés időtartama.

Hogyan változott a szakmunkástanulók száma az új rendszer bevezetésével?

Érezhetően nem csökkent, és ez jó eredménynek számít, különösen annak a fényében, hogy 26 százalékkal kevesebb a 14 éves fiatalok száma, mint egy évtizede! Ugyanakkor komoly gondot jelent, hogy 1990 óta a felére, 44-ről 22 százalékra esett vissza a szakmunkástanulók aránya. Ráadásul a korábbi szakképző rendszerben drámaian magas volt a szakiskolai lemorzsolódás, a fiatalok 30 százaléka nem fejezte be a tanulmányait. Abban bízunk, hogy a 14 éves korban megkezdett szakmatanulás ezen a tendencián is változtat majd, hiszen olyan tananyagot tanulnak a fiatalok, amely jobban illeszkedik az adottságaikhoz, hamarabb ismerkednek meg a gyakorlattal, illetve a munkahely viselkedési és termelési kultúrájával, és látják a munkájuk eredményét. Reményeink szerint ezáltal motiváltabbakká is válnak.

– Pedig elég sok kritika érte önöket ezért a változásért…

– A korábbi rendszerben a 9-10. osztály elvégzése után már nem akartak a fiatalok szakmát tanulni. Németországban már a felső tagozatban elkezdődik az orientáció. Van ahol a gimnáziumra, van, ahol a szakközépiskolára és van, ahol a szakmatanulásra készítik fel a gyerekeket, és ott ez a rendszer évtizedek óta kiválóan működik.

– A duális rendszer alapjainak megteremtése után most milyen feladatok várnak a kamarára?

– Ez egy nagyüzem. Ebben az évben várhatóan 45 ezer tanulószerződés lesz. Ehhez meg kellett néznünk, hogy a cégeknél megfelelőek-e a feltételek a gyakorlati oktatásra és folyamatosan dolgozunk azon, hogy a tanulószerződések száma növekedjen. Magyarországon ma mindössze a cégek 1,6 százaléka vesz részt a szakmunkástanulók képzésében, ami rendkívül alacsony szám. Németországban 30-35 százalékos ez az arány! A feladataink közé tartozik a kilencezer gyakorlati képzőhely ellenőrzése is. A kamara szervezi a szakmai záróvizsgákat is, évente 11 500-at, ahová mi delegáljuk a vizsgabizottsági elnököt, a tagokat, mi készítjük elő és bonyolítjuk le ezeket. Az új szabályozás értelmében csak az mehet tanulószerződéssel egy vállalathoz, aki a 9. osztály végén szintvizsgát tesz, ennek a 31 ezer tanulót érintő munkának a megszervezése is a mi munkánk közé tartozik. Azt vizsgáljuk, hogy elég érett-e a tanuló, hogy termelési körülmények között szerezze meg a szakmai ismereteket.

– Van-e ehhez megfelelő szakember gárdája a kamarának?

– Kétszázötven-háromszáz főállású, kiválóan felkészült munkatársunk van, ez nagyon komoly humántőke. Sokrétű munkát végzünk, hiszen a már említett feladatokon kívül mi foglalkozunk a mestervizsgák szervezésével is. 2015 szeptemberétől ugyanis kizárólag mesterek oktathatják a tanulókat és addig ötezer szakembernek kell megszereznie az ezt igazoló dokumentumot. Új feladatunk a szakmai programkövetelmények elbírálása, amely valójában egy felnőttképzési szakmai jegyzék megszületését jelenti. Eddig a felnőttképzéssel foglalkozó több ezer vállalkozás összeállított valamilyen programot, és azt akkreditáltatta. Most a felnőttképzési törvény alapján a kamara dolgozza ki a szakmai programok beadásának követelményrendszerét és eljárásrendjét: a jóváhagyott szakmai programkövetelmény alapján kell a felnőttképző-intézményeknek a saját konkrét képzési programjukat összeállítaniuk. Mi pedig a szakmai programkövetelmények bírálatánál kiemelt figyelmet kívánunk fordítani a munkaerő-piaci szükségletekre.

Útban a tiszta duális szakképzés felé

A cég nyeresége a jól képzett fiatal

Békés megye egyik legnagyobb gépipari vállalkozása a teljes egészében magyar tulajdonban lévő Csaba Metál Zrt. A cég békéscsabai és szeghalmi üzemében közel hatszáz dolgozót foglalkoztatnak, tavalyi árbevételük elérte a nyolc milliárd forintot. A duális szakképzés gyakorlati tapasztalatairól Kitajka Bélát, a Csaba Metál Zrt. Fémszerkezetgyár igazgatóját kérdeztük.

Bod Péter

A Csaba Metál Zrt. felépítéséről fontos tudni, hogy Békéscsabán alumínium nyomásos öntődét, míg az Észak-Békésben található Szeghalmon fémszerkezetgyárat működtet. (Az utóbbi terület hazánk leghátrányosabb térségei közé tartozik.) A két gyáregység egymástól függetlenül, teljes önállósággal működik, külön-külön menedzsmentek irányítják tevékenységét – bocsátotta előre Kitajka Béla.

A szeghalmi gyárban hosszú évtizedekre visszamenő hagyományai vannak a szakképzésnek. A képzés jelentőségét mutatja – húzta alá az igazgató –, hogy soha nem szüneteltették, valamint az is, hogy a középiskolához kapcsolódó oktatás mellett a korábbi években erőteljesen kivették a részüket a felnőttképzésből is. Volt olyan évünk, amikor a kétszáz munkavállalónk mellett száz tanulónak biztosítottak gyakorlati képzőhelyet. (A felnőttképzés kifutásával ez a szám csökkent, de még mindig jelentős.)

A középiskolából érkező géplakatosokat, hegesztőket, fémforgácsolókat és kisebb számban járműfényezőket oktat a Csaba Metál Zrt. – Elképesztő a szakemberhiány a fémiparban – fogalmazott az igazgató, ami ellen a maga eszközeivel is tenni szeretne a helyi cég. A néhány éve „Kiváló Gyakorlati Képzőhely” kitüntetéssel jutalmazott Csaba Metál Zrt. fémszerkezet-gyárában kissorozatban előállított termékeket készítenek nagy hozzáadott érték mellett. – Az emberi erőforrás minősége önmagában ezért is nagyon kiemelkedő jelentőségű – világította meg az általa vezetett cég helyzetét Kitajka Béla.

Profitorientált cég vagyunk, éppen ezért az a célunk, hogy a tanulók a végzés után nálunk vállaljanak munkát. Ezt a lehetőséget valamennyi a gyakorlati képzést nálunk abszolváló diáknak felajánljuk – emelte ki. Hogy ez a folyamat sikeres, az is jelzi, hogy az idén végzettek közül tizennyolcan lettek a cég munkavállalói. Mindez azzal összefüggésben is figyelemre méltó, hogy az oktatás önmagában nem nyereséget hozó tevékenysége a cégnek – tudtuk meg. A valódi nyereség az itt utóbb állást vállaló fiatal szakember.

Teljes mértékben egyetértek a duális szakképzéssel – foglalt állást a gyárigazgató. Aligha követendő, hogy a korábbi oktatási modellben a diákok a képzés negyedik és ötödik évében kerültek csak a gyakorlati képzőhelyekre – tette hozzá a szakember. Bár mindezt kiegészítette azzal, hogy a német mintával ellentétben a magyarországit még nem lehet vegytiszta duális szakképzésnek nevezi. Ehhez hozzájárul az oktatási intézmények ellenérdekeltsége is, ami az ott dolgozó tanárok foglalkoztatásának fenntartása miatt érthető.

Kitajka Béla szerint a valódi duális képzésben a harmadik és a negyedik évben már kizárólag a gyakorlati képzőhelyen kellene tevékenykedniük a diákoknak. Sajnos – jelezte interjúalanyunk nem minden szakképző-hely tudja vállalni, hogy az egyénként magas színvonalas oktatását követően foglalkoztatni tudja a diákjait.

Kiváló Gyakorlati Képzőhely Nagykanizsán

A DKG-EAST hat évtizede a képzésért

Igényesség, pontosság, kezdeményezőkészség, a körülményekhez való alkalmazkodás. E négy alapelvre helyezik a hangsúlyt a DKG-EAST Olaj- és Gázipari Berendezéseket Gyártó Zrt. tanműhelyében, ahol 1950 óta példaértékű módon folyamatos és intenzív a tanulóképzés.

Antal József, a DKG-EAST Zrt. vezérigazgatója

Belasics Kata

A nagykanizsai vállalat és a tanműhely múltja összefonódik. A korszerű tanműhelyben jelenleg gépi forgácsolókat, hegesztőket, géplakatosokat és szerkezetlakatosokat képeznek, 2013. szeptember 1-jétől 111 diákkal van élő tanulószerződésük.

– Nagykanizsán és a vonzáskörzetében a legnagyobb tanulólétszámmal rendelkező gyakorlati képzőhely vagyunk – mondta Antal József, az Olajterv csoporthoz tartozó DKG-EAST Zrt. vezérigazgatója.

– Napjainkban a vállalkozók, a cégek olyan szakemberekre tartanak igényt, akiket a legrövidebb idő alatt teljes értékű munkaerőként tudnak alkalmazni. Szerencsés helyzetben vagyunk, mert a tanműhelyünkben magunk képezzük a számunkra szükséges utánpótlást. Az oktatóbázisunk korszerű, ahol a tanulók nemcsak a kötelező iskolai tananyagot sajátítják el, hanem a vállalat folyamatszervezési rendszerével, minőségbiztosítási és környezetvédelmi politikájával is megismerkednek. Részesei a konkrét termelői folyamatnak, ezáltal az együttműködésen alapuló munkakultúrát is magukba szívják – hangsúlyozta Antal József. A vezérigazgató úgy látja, rendkívül fontos, hogy a fiatalok megtanulják, a szigorú előírások szerint működő rendszerben hol a helyük, melyik „fogaskerék” feladatát látják el. Ha a tanulók ezeket az ismereteket is megszerzik és a tanműhely nagy hivatástudattal rendelkező oktatóinak köszönhetően elkezdenek tudatosan, és főként következetesen gondolkodni, akkor hatékony és elkötelezett szakemberekké válnak.

A tanműhelyből kikerülő fiatal szakmunkásokat szívesen alkalmazzák a környékbeli üzemek is. Az eredményes oktató-nevelő munkának nemcsak ez a reprezentatív mutatója, a cég statisztikai adatai is önmagukért beszélnek. Az elmúlt 20 évben a DKG-EAST-nél tanuló fiatalok közül 61 szerzett idő előtt szakmunkás bizonyítványt, és több mint huszan értek el dobogós helyezést különböző szakmai versenyeken.

Egyszerűsítő és gyorsító megoldások a gyakorlati képzők számára a visszaesés megállítására

Kamarai lépések a tanulószerződéses rendszer bővítésére

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara több mint tíz éve sikeresen működteti a tanulószerződés intézményrendszerét, a tanulószerződések száma évről évre dinamikusan növekedett, az elmúlt évben azonban megfordult a trend, és csaknem három ezerrel csökkent a tanulószerződések száma! Az MKIK megvizsgálta a lehetséges okokat, és intézkedési tervet dolgozott ki, amelyet a kamara elnöksége elfogadott.

F. Kárpát Kinga
Sikora Henriett
Ferencz Csaba Zsolt

Az intézkedési tervben megfogalmazták, mely tényezők vezettek a csökkenéshez, ugyanakkor a kamara vezetése meghatározta a célokat és konkrét lépéseket a hanyatlás megállítására és a tanulószerződések számának növelésére. Az országos intézkedési terv részeként a területi kamarák is elkészítették saját intézkedési tervüket, amely a régiospecifikus problémákat és a lehetséges megoldásokat tartalmazzák.

A szakképzés átalakítása a duális képzésben olyan helyzeteket generált, melyre a régi rendszer eszközei nem jelentenek megoldást. Ezért meg kellett vizsgálnunk azokat a tényezőket, amelyek az elmúlt években jelentős változáson mentek keresztül. Alapvetően két területen történtek olyan változások, amelyek kedvezőtlenül befolyásolták a tanulószerződés rendszerét. Az egyik a népesség alakulása, a másik pedig a szakképzést érintő törvények, jogszabályok.

Kedvezőtlen trendek

Kedvezőtlen demográfiai trend mutatkozik a tanulók számában, ebből fakadóan a szakiskolai tanulók száma is kevesebb. A statisztikai adatok szerint a 14 éves korosztály száma 2005 és 2013 között drasztikusan, 26 százalékkal csökkent! Ebből következően eleve kevesebb a szakképzésbe belépők száma. Tovább árnyalja a helyzetet, hogy a középfokú tanulmányokat folytató tanulók körében az elmúlt 20 év során felértékelődtek a gimnáziumi tanulmányok és a szakiskolai tanulók száma a felére csökkent. Ezen a területen kiemelkedően fontos a szülői szemléletváltás elősegítése, a tanácsadói hálózatnak ez az egyik kiemelt feladata. Nem hagyhatjuk figyelmen kívül a jelenlegi gazdasági helyzetet sem. A recesszió utóhatása még most is hátrányosan befolyásolja a hazai vállalkozásokat, amelyek leginkább az önfenntartásra koncentrálnak. A pillanatnyilag rövid távú célokban gondolkodó gazdálkodó szervezetek nem képesek beilleszteni tevékenységükbe a gyakorlati képzést. Számos vállalkozás drasztikusan csökkentette a tanulói létszámát vagy megszüntette a képzést. A vállalkozók a finanszírozás és az elszámolás tekintetében is bizonytalanok, az utólagos forrásnövelés sem fedezi a költségeiket, különösen a keresett és hiányszakmákban lenne szükséges a normatív támogatás újabb emelése.

A jogszabályi környezetben bekövetkező változások nagymértékben átalakították a gyakorlati képzés folyamatának eddigi gyakorlatát.

A jogszabályi változások hatása

2013. január 1-től a szakképzési törvény egyértelműen megfogalmazza, hogy csak az első szakképesítés megszerzésére lehet tanulószerződést kötni. A szabályt kifutó rendszerben alkalmazza a jogszabály, de így is 5-10 százalékos csökkenést okoz. Egyelőre még csak egy kisebb hányad elmaradása érzékelhető, teljes mértékben a következő tanévtől érezhető majd hiányuk. Változás történt a tanulószerződések megkötésének feltételrendszerében is. A 2012. január 1-től hatályba lépő jogszabályi rendelkezés szerint, függetlenül a képzési formától, a 10. és 11. évfolyamon csak olyan diákkal köthető tanulószerződés, aki sikeres szintvizsgával rendelkezik, vagy szintvizsga hiányában a vállalkozásnak rendelkeznie kell kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló tanműhellyel. Ez azonban nagyon kevés vállalkozás esetében van így, sőt bizonyos ágazatokban, például a vendéglátásban és a kereskedelemben egyáltalán nem jellemző, sőt ilyen típusú tanműhelyek kialakítására, működtetésére szándék sincsen.

Az iskolai tanműhelyek nem tudták befogadni a tanulókat, de sok intézményben nem is volt tanműhely. A helyzet megnyugtató rendezéséhez törvénymódosításra volt szükség. A szakképzési törvény végül is a régi képzési formában tanulókra vonatkozóan feloldotta a szintvizsga-kötelezettséget. Ez azt jelenti, hogy azok a diákok, akik 2+2-es vagy előrehozott három éves rendszerben kezdték meg tanulmányaikat, szintvizsga nélkül is köthetnek tanulószerződést olyan vállalkozásokkal, amelyek nincsenek „kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló tanműhellyé” minősítve. Ez a könnyítés átmenetileg visszabillentette az egyensúlyt a korábbi jogszabály okozta csökkenéssel szemben. A duális szakképzési rendszerben azonban a szintvizsga kötelezettség továbbra is érvényben van, ezt továbbra sem szabad figyelmen kívül hagyni. A 2013/2014. tanév megkezdése előtt több száz – régi képzési formában tanuló – diákot átiskoláztak az új három éves szakképzési rendszerbe, így a szintvizsga-kötelezettség már rájuk is vonatkozik. Komoly problémát jelent, hogy ezeket a tanulókat az iskolák nem tudják elhelyezni, tanulószerződést pedig nem köthetnek. A tanulószerződések számát tovább csökkentik azok a duális képzésben tanuló 9. évfolyamos diákok, akiknek vállalati tanműhely hiányában bent kell maradniuk az iskolai tanműhelyben.

Az OKJ átdolgozása során egyik alapvető cél volt, hogy a szakképesítések számát lecsökkentsék. A bolti eladó szakmában az egyes elágazásokat összevonták, ami azt jelenti, hogy minden egyes terület oktatását lehetőség szerint egy képzőhelyen kell megoldani. Mivel egy-két multinacionális vállalaton kívül jelenleg ezt más vállalkozások nem tudják megvalósítani, veszélybe került a szakma gyakorlati képzése.

Regionális problémák

A fentieken túl régiospecifikus problémák is jelentkeztek. Például Borsod-Abaúj-Zemplén és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében magas a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya. Velük kapcsolatban nagyon alacsony a vállalkozások tanulószerződés-kötési hajlandósága. Negatív migrációs különbözet mutatkozik Heves, Hajdú-Bihar, Borsod-Abaúj-Zemplén, Szabolcs-Szatmár-Bereg és Nógrád megyében. A gazdasági válságban érintett vállalkozások közül különösen az építőiparban esett vissza a képzési hajlandóság.

Annak érdekében, hogy a korábbiaknál több tanuló töltse szakmai gyakorlatát tanulószerződés keretében, az MKIK a fent említett intézkedési tervben számos területen határozott meg beavatkozási pontokat és teendőket országos, illetve területi kamarai vonatkozásban.

A tanulószerződések és együttműködési megállapodások mennyiségi alakulását a jövőben folyamatosan nyomon követjük mind területi, mind országos szinten. Így időben képet fogunk kapni a volumenek változásáról, és ha szükséges, megtesszük a megfelelő intézkedéseket.

A tanácsadóink számára új feladatként jelöltük ki gyakorlati oktatással még nem foglalkozó gazdálkodó és egyéb szervezetek megkeresését, tájékoztatását a képzésbe történő bekapcsolódás előnyeiről. Hasznos lehet egy ilyen látogatás a volt képzők számára is, hiszen a gyakorlati képzés korábbi, 2012 előtti legjelentősebb problémáit sikerült megoldani. A helyszíni tanácsadás még hatékonyabbá tételéhez a képzőhely-látogatások kötelező számát a duplájára emeltük.

Az ellentmondások feloldhatók

2012. január elsején lépett hatályba az új szakképzési törvény (2011. évi CLXXXVII. törvény), valamint a szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló új törvény (2011. évi CLV. tv.). A rendszer átalakításának alapvető célja az volt, hogy a szakképzés az aktuális gazdasági helyzet adta lehetőségek figyelembe vétele mellett igazodjon a gazdaság igényeihez, nagymértékben járuljon hozzá a képzési hajlandóság növeléséhez. A 2013/2014-es tanév az első, amelyiktől kezdve már csak az új, duális, 8 osztályra épülő három éves szakképzés indítható. Így elmondható, hogy az új rendszer ez év szeptemberétől vált teljessé. A finanszírozás átalakítása azt eredményezte, hogy már lényegesen jobban megéri tanulószerződéses tanulókkal foglalkozni. A sikeres módosítások mellett azonban új ellentmondások jelentek meg, melyek további intézkedéseket tesznek szükségessé. Több olyan szakképesítés van, amelyeknél hiába került utólagos korrekcióra sor, a költségtérítés még most sem éri el a szükséges szintet. Különösen így van ez a hiányszakmák esetében. A kamara kezdeményezte további pénzügyi források bevonását a gazdálkodók képzési hajlandóságának növelésére.

A szintvizsga újfajta szabályozásából fakadó problémák megoldására a kamarák tervei között szerepel, hogy területi szinten programot fognak indítani a vállalati tanműhelyi kapacitás növelésére. Az MKIK pedig kezdeményezte, hogy hazai és uniós forrásból induljon vállalati tanműhelyi, valamint üzemek feletti képzőhely-fejlesztési projekt.

Kedvező változás a gazdálkodó és egyéb szervezetek számára, hogy a tanulószerződés 2014. évre vonatkozó mintadokumentumát a lehetőségekhez mérten rövidíteni, egyszerűsíteni kívánjuk.

Ez év augusztusától egy, az ügyintézést jelentősen egyszerűsítő és gyorsító megoldást biztosítunk a gyakorlati képzést felvállaló képzők számára. Kidolgoztunk egy olyan online felületet, ahol kitölthetik tanulószerződéseiket. A rendszer segítséget nyújt a helyes kitöltéshez és nyomtatási lehetőséget is biztosít. További kényelmi szolgáltatás, hogy a cégek nyomon követhetik dokumentumaikat, különböző szempontok szerint kereshetnek közöttük. Terveink között szerepel, hogy hasonló megoldást bocsátunk rendelkezésre az együttműködési megállapodások esetén is.

A kedvező fogadtatásnak köszönhetően 2014-ben újból megjelentetjük a „Tanulószerződéssel a munka világában” című kiadványunk aktualizált változatát. A tájékoztató anyag segítséget nyújt gazdálkodóknak, egyéb szervezeteknek, tanulóknak és szüleiknek a gyakorlati képzés legfőbb tudnivalóiról. A kidolgozás az MKIK feladata, közvetlenül az érintettekhez pedig a területi kamarák fogják eljuttatni. A tanulószerződéses gyakorlati oktatás számos előnnyel jár. Jövőre a potenciális képzők számára egy prospektust jelentetünk meg, amelyben bemutatjuk a gyakorlati oktatás kedvező feltételeit.

A szakképzési törvény 2013. január 1-től lehetővé teszi bizonyos szakmákban tanulószerződés kötését a költségvetési szervként működő intézmények, alapítványok, egyesületek, egyházi jogi személyek, illetve ezek fenntartásában működő intézmények számára is. A képzési költségeik megtérítésére támogatási igénylést kell benyújtaniuk. Pozitív döntés esetén az adott tanévre megköthető a támogatási szerződés. A forrás folyósítása tanfélévre, a tanfélévre vonatkozó folyósítási igénylés alapján, előfinanszírozással történik. Az igényléshez csatolni kell az előző támogatásról készített utólagos elszámolást is. A részletes szabályokat a 24/2012. NGM rendelet tartalmazza. A támogatási igénylés iránti kérelmeket az NMH-hoz kell benyújtani. A szervezet honlapján *(www.nive.hu)* találhatóak a szükséges adatlapok és további információk. Területi kamaráink szakképzési tanácsadói szintén készséggel állnak rendelkezésre.

A duális képzés a jövőben egyre inkább a kkv-kra épül

A kézművesség és a szakképzés egymástól elválaszthatatlan

„A kézművesség és a szakképzés egymástól elválaszthatatlanok! Elég csak arra gondolni, hogy a gyakorlati képzőhelyek 70 százalékát a kisvállalkozások adják, vagyis a duális képzés kétharmad részben rájuk épít” – nyilatkozta lapunknak Rabi József, az MKIK kézműipari alelnöke, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kereskedelmi és Iparkamara elnökségi tagja. Az alelnökkel az átalakuló szakképzésről, benne a kkv-k szerepéről beszélgettünk.

Marczin Eszter

„Amikor ma kézművességről beszélünk, már olyan mikro-, kis- és közepes (kkv) vállalkozásokra gondolunk, amelyek korszerű gépekkel felszerelt, modern üzemekben, műhelyekben végzik tevékenységüket. Fontos a kkv-k és a mikro vállalkozások kapcsán kiemelni, hogy hazánkban – az európai gyakorlathoz hasonlóan – ebben a szektorban dolgozik az összes foglalkoztatott közel háromnegyede. Vagyis ezek a cégek alkotják a magyar – és az európai – gazdaság gerincét, ami azt is jelenti, hogy tevékenységük, versenyképességük, gazdasági erejük a növekedés alapja és meghatározója. Teljesítményük kihat a magyar gazdaság egészére, és kulcsszereplői a foglalkoztatásnak is” – mondta bevezetésként Rabi József, majd hozzátette: mindezekből következik, hogy a duális képzés is kétharmad részben a hazai kkv-re épít.

Rabi József, az MKIK kézműipari alelnöke

Az alelnök összességében úgy látja, hogy a kkv szektor – éppen a gazdaságban betöltött szerepéből adódóan – különleges „bánásmódot”, támogatást igényel a gazdaságpolitika irányítóitól, hiszen ezeknek a vállalkozásoknak egy jelentős része tőkeszegénységgel küzd, ami a versenyképesség megőrzése, a fejlődés szempontjából komoly hátrány. Az MKIK kézműipari alelnöke szerint a minőségi szakképzés a magyar gazdaság versenyképességének másik fontos eleme, amelyben a kamara meghatározó szerepet vállalt.

„Egy nemzet ereje a kiművelt emberfők sokaságában rejlik” – idézte gróf Széchenyi Istvánt Rabi József, azzal a megjegyzéssel, hogy ez a gondolat ma is érvényes, és igaz a szakképzésre is. „Fontos, hogy minél „kiműveltebb” fiatalokat adjanak az iskolák és a képzőhelyek a gazdaságnak, olyanokat, akik – a szakmai ismeretek mellett – jártasak az informatikában, értenek a modern termelő berendezésekhez, eligazodnak a világban. Ezek teljesülése természetesen függ a már említett gyakorlati képzőhelyektől, amelyeket erősíteni kell, hiszen ezeken is múlik a szakmák jövője. A kézművesség régen apáról fiúra szállt, a szakma szeretetét, becsületét, a tudást ma is tovább kell adni. A mestereken áll, milyen útravalót kap a fiatalember. A minőségi szakképzés irányába mutat, hogy 2015-től csak olyan szakember végezheti a szakmunkástanulók gyakorlati képzését, aki rendelkezik mester címmel. A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara felmérése alapján ötezer olyan szakoktató tanítja a szakmunkásjelölt fiatalokat, akiknek meg kell szerezniük ezt a végzettséget. Ebben pedig ismét csak a kkv-kra számíthatunk” – foglalta össze a kkv-k szakképzésben betöltött szerepét.

Az alelnök végezetül hangsúlyozta: „A kézművesség és a szakképzés egymástól elválaszthatatlan. Piacképes szakemberekre van szükség, és ennek elérése érdekében a kamara támaszkodik a kis- és közepes vállalkozásokra, akiken a szakmák jövője múlik. Valamikor az iparosok a polgári társadalom magját jelentették, a szakképzés erősítése a kézműves szakmák rangjának visszaállítása újra megteremtheti a szakmunkás mesteremberek elismertségét.”

Nógrád megyében egyre népszerűbb a tanulószerződés

A siker titka: magas színvonalú gyakorlati feltételek

Célunk, hogy minél több tanuló rendelkezzen tanulószerződéssel – mondta Erdei Györgyné, aki immár tízedik éve a Nógrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara szakképzési vezetője. Eredményességüket jelzi, hogy a megyében a tanulószerződések száma, ha kis mértékben is, de évről évre emelkedik.

Tarnóczi László

Nógrád megyében az összes középiskolai tanuló 37 százaléka vesz részt szakiskolai képzésben. A szakmát tanulók számára lehetőség van arra, hogy a gyakorlati ismereteket gazdálkodó szervezetnél, valós munkahelyi környezetben sajátítsák el. Ez utóbbi esetben a gazdálkodó és a tanuló tanulószerződést köt, amelyben rögzítik a képzés kereteit, a felek jogait és kötelességeit, valamint a tanulót megillető juttatásokat. Erdei Györgyné vezetésével a kamara szakképzési csoportja egyre ismertebbé és népszerűbbé teszi a megyében működő gazdálkodó szervezetek körében a tanulószerződéses képzést.

A jogszabályi változások idén januártól lehetőséget biztosítottak az érintettek körének bővítésére, így az egészségügy területén is megnyílt a lehetőség a tanulószerződés kötésére, és ezen keresztül az állami támogatási források igénybevételére. Nógrádban az elsők között léptek a tanulószerződéses rendszerbe. Kadlótné Klement Szilvia, a Szent Lázár Megyei Kórház ápolási igazgatója is örömmel fogadta a kamara megkeresését és tájékoztatását az új lehetőségről. Az előkészítő munkában fontos szerepet töltött be az elméleti képzést biztosító, szakképző iskola, s itt ki kell emelni Erősné Liptai Csilla és Kalóz Erika szakmai munkáját – mondta Erdei Györgyné. A kamara az intézmény és az iskola együttműködésének eredményeként szeptembertől negyvenkét ápoló tanuló már tanulószerződés birtokában kezdhette meg a tanévet. A diákok számára ez – a magas színvonalú gyakorlati feltételek biztosításán felül – a tanulmányi eredménytől függően növekvő, havonkénti pénzbeli juttatást is jelent. A leendő szakmájuk iránt elkötelezett diákokra ez ösztönzőleg hat, önmagukat és a munkájukat is komolyabban veszik. Az ápolási igazgató elmondta: a kórház, mint gyakorlati képzőhely már régóta részt vesz az ápolóképzésben, a tanulószerződés rendszerével azonban most ismerkednek. Új lehetőségként tekintenek erre a képzési formára, mivel ezen keresztül támogatáshoz jutnak, és pályázati forrásokat is igénybe vehetnek például eszközfejlesztésekre. Véleményük szerint ezzel mind a kórház, mind pedig a tanulók jól járnak.

Nógrád megyében a kisebb-nagyobb cégek egyaránt nyitottak a szakképzésben résztvevő tanulók befogadására. Az induló tanévet megelőzően több fémipari vállalkozás jelezte szándékát és kapcsolódott be a tanulószerződéses rendszerbe. A cégek, vállalkozások, intézmények a szakmunkás tanulókon túl várják azokat a tanulókat is, akik az érettségi után tanulnak szakmát például irodai, ügyviteli, logisztikai, informatikai képzésekben.

Erdei Györgyné szakképzési vezető munkáját a tanulószerződések népszerűsítésében három szakképzési tanácsadó és egy fő pályaorientációs tanácsadó segíti. Tapasztalatuk szerint már az általános iskola hatodik osztályától kezdődően el kell indítani a célirányos pályaorientációt. A tanulóknak lehetőséget kell biztosítani arra, hogy megismerjék a szakmákat, az iskolák képzési kínálatát, a gazdálkodókat, a gyakorlati képzőhelyeket. A szakképzéssel kapcsolatos híreket közzé teszik a kamara weboldalán és hírlevelében, valamint a médiában.

Erdei Györgyné, a Nógrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara szakképzési vezetője

Az NKIK szakképzési munkatársai folyamatosan kapcsolatot tartanak a megye szakképzésben résztvevő szereplőivel: a gazdálkodókkal, iskolákkal, szülőkkel, tanulókkal. Közös munkával dolgoznak azon, hogy a szakképzésbe bekapcsolódó tanulók eredményesen felkészüljenek, és sikeresen szakmát szerezzenek.

Tanulószerződéses diákok a Szent Lázár Megyei Kórházban

Folyamatosan nő a tanulószerződések száma Baranyában

A hangsúly a pályaválasztáson van

A Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamara (PBKIK) csaknem 450 cégnél kötött 2700 tanulószerződéssel zárta az elmúlt tanévet. A szakképzésben részt vevők számának növelésére a testület az elmúlt években olyan projekteket dolgozott ki és hajtott végre, amelyeket országosan is bevezettek. Az eredmények hátteréről Síkfői Tamást, a Baranya megyei KIK titkárát kérdeztük.

Kis Tünde

– Milyen szakmákban sikerült az előrelépés?

– A legtöbb tanulót a kereskedelem és a vendéglátás területén oktatják, emellett a szolgáltatási szektor és a megye számára nagyon fontos gépipari és építőipari szakmák tanulószerződéseinek száma nő. A gépipar területén már három osztályt tudtunk indítani, emelt szintű oktatással és biztos elhelyezkedéssel. Az egészségügy területén új lehetőség a tanulószerződés, bevezetése ebben az évben kezdődik.

– Milyen problémák merülnek fel általában a tanulószerződésekkel kapcsolatban?

– Az új szabályozás szerint a három éves képzésben 10-11. osztálytól csak cégnél lehet tanulószerződéssel tanuló és 2015 szeptemberétől több mint 80 szakmában csak mestervizsgával rendelkező, képzett oktatók, foglalkozhatnak velük. A vállalkozások bekapcsolódását segíti, hogy a kamarák – a TÁMOP-projekt keretében – 80 százalékos támogatással indítanak mester tanfolyamokat.

Több szakmában bővíteni kell a gyakorlati képzők számát, mert a következő évtől már a szakközépiskolásoknak is kötelező a nyári gyakorlat, a felsőfokú szakképzésben tanulóknak pedig a féléves gyakorlat. Sok problémát vet fel az is, hogy a törvény szerint a tanulók az iskolarendszerű nappali képzésben 21 éves kortól nem kezdhetnek új tanévet, így az érettségire épülő szakmák utáni technikumi képzést már csak fizetős formában végezhetik el. Pedig a gazdaságnak nagy szüksége lenne a képzett középvezetőkre, a technikusokra.

– Az érintett vállalkozások és a tanulók tisztában vannak az állandóan változó szabályokkal? A kamara miként tud segíteni nekik abban, hogy zökkenőmentes legyen az átalakulási folyamat?

– Az elmúlt két évben gyakorlatilag minden jogszabály és oktatási dokumentum megváltozott: új szakképzési, köznevelési és hozzájárulási szabályokat, új OKJ-t, új szakmai és vizsgakövetelményeket és keretprogramokat vezettek be. Nehézséget jelent, hogy a kifutó és az új rendszer párhuzamosan él egymás mellett. Sok estben még az iskolák sem tudják követni a rájuk vonatkozó változásokat, ami a tanulószerződések kötésénél is keveredést okoz. Kamaránk folyamatosan tájékoztatja a vállalkozásokat, e-mail-ben, weben, hírlevélben, fórumokon és az iskolákat is kérjük, hogy jelezzék a változásokat. A tanácsadók személyesen és telefonon is napi kapcsolatban vannak a cégekkel. A több ezres ügyfélforgalom miatt nagy a terhelés a tanácsadói hálózaton. Tapasztalataink szerint egyébként a személyes kapcsolatok a leghatékonyabbak.

– Milyen eredmények mutatkoznak az elmúlt évek kamarai munkája után e területen? A leszűrt tapasztalatok miként kamatoztathatók a jövőben?

– A szakképzés kezdi visszanyerni becsületét, elmozdulást értünk el az egyetemi városban és környezetében. A „bölcsész diplomásgyár-rendszer” kezd átalakulni, egyre komolyabb az együttműködési szándék a szakképzési intézményrendszerrel, sőt már az egyetemi karokkal is. Az irány jó, az eredményességet azonban növelni kell. Az egyetem nyitott a duális műszaki képzés bevezetésére. A gépipari „kamarai osztály” projektben a kamara és az általa ügynökölt gépipari klaszter együttműködésében öt év alatt tízszeresére emelkedett a gépiparban tanulók száma. A jó munkahely reményében az érettségizettek száma is nő. A gépipari cégeknél felmértük az oktatáshoz szükséges eszközöket és ennek ismeretében segítséget adunk a gyakorlati képzés megszervezéséhez. Szakmánként módszertani anyagokat dolgozunk ki a vállalkozások gyakorlati oktatásához.

Síkfői Tamás, a Pécs-Baranyai KIK titkára

– Kezdeményezésünkre létrejött a megyei pályaválasztási kerekasztal a munkaügyi központ, a tankerületi vezetők, a Klebelsberg Központ, a kormányhivatal és a pedagógiai szakszolgálat közreműködésével. Ez a szervezet a kamarával együtt – innovatív módszerekkel és az anyagi terhek megosztásával – koordinálja a munkaerőpiaci igényeknek megfelelő pályaorientációt. Az általunk működtetett közös pályaválasztási weboldal segítségével ugrásszerűen javítani tudjuk a pályaválasztás hatékonyságát. Céglátogatásokkal, szakmai versenyekkel, amelyekbe egyre több és több iskola kapcsolódik be, az iskolai technika órák átalakításával, a manuális készségek fejlesztésével és sok más közös kezdeményezéssel igyekszünk a gazdaság és a fiatalok érdekeit közelíteni egymáshoz.

Hat fáradhatatlan tanácsadó Jász-Nagykun-Szolnok megyében

Hullámzó a szerződéskötés

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kereskedelmi és Iparkamara évek óta következetesen igyekszik ellensúlyozni azokat a kihívásokat, amelyek elé a folyamatosan csökkenő tanulói létszám, valamint a vállalkozások válságérzékenysége és változó képzési hajlandósága állítja a szakképzési rendszert – tudtuk meg Sonyák Bélánétól, a kamara szakképzési vezetőjétől. A hat tanácsadó segítőkész, színvonalas tevékenységét jelzi, hogy a tanulószerződések száma a 2013/2014-es tanévben sem csökken a megyében.

Murányi László

A szakképzésről szóló, 2011-ben elfogadott törvény újrafogalmazta Magyarországon a szakképzés szereplőinek feladatait. A kamara hatáskörébe rendelt feladatok rendszerében az egyik meghatározó elemmé a tanulók tanulószerződéssel történő gyakorlati képzése vált. A tanulószerződések megkötésének elengedhetetlen alapfeltétele lett egy szintvizsga sikeres teljesítése.

Mint megtudtuk, a tanácsadási tevékenység Szolnokon egész évben folyamatos, ám a szerződéskötésben erős hullámzás tapasztalható. Kiugró értékeket a kamara a beiskolázást megelőző nyári hónapokban, illetve a tanév első hónapjaiban regisztrál. Május 15-ig csak kevés vállalat jelzi tanulók gyakorlati képzésére vonatkozó szándékát és a tanulószerződések zömét csak a törvényben előírt augusztus 15. után kötik meg. A 2013/2014-es tanévben a tanulószerződések száma eléri az 1900-at.

– Kamaránk következetesen építi fel a tanulói szerződések népszerűsítésének programját – mondta el a szakképzési vezető. – Minden lehetséges információs csatornát igyekszünk a rendszer szolgálatába állítani. A tanév első napjaiban szakképzési konferencián tájékoztatjuk az aktualitásokról és a hatályos változásokról az érintett képzési intézményeket, vállalkozásokat, szakembereket. Aktuális toborzó felhívásokat teszünk közzé, de ott a helyünk az őszi pályaválasztási kiállításon is. A partnerintézményeinkkel pályaválasztási roadshow-n veszünk részt, és saját kezdeményezésű előadássorozatot szervezünk a képzőintézményekben, „Tanulószerződéssel a munka világában” címmel. Ez a szakképzésben részt vevő tanulóknak és szüleiknek szól. Célunk, hogy az érintettek tisztában legyenek a tanulószerződés lényegével, előnyeivel, saját jogaikkal és kötelességeikkel, hogy a szerződésüket időben előkészítsék és megköthessék.

Sonyák Béláné, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kereskedelmi és Iparkamara szakképzési vezetője

Bepillantás egy multi munkakultúrájába

Szakmák sora az Audinál

Az Audi Hungaria nemcsak a mérnökeit, hanem a szakmunkásait is a legjobbak közül választja ki. Ezért Győrben több szakiskolával is együttműködik, ugyanakkor saját kutatóközpontja, ahol évente 250 tanuló sajátítja el a szakma fogásait, a legmodernebbek közé tartozik az országban. Szakképzéssel kapcsolatos kérdéseinkre Váradi Tamás, az Audi Hungaria kommunikációs munkatársa válaszolt.

Dalia László

– Hogyan működik az Audinál a tanulószerződések rendszere?

– A törvényi előírásoknak megfelelően kötjük a hallgatókkal a szerződést. A diákok a második évtől felváltva egy hetet a szakképző iskolában illetve az Audi Hungariánál töltenek.

– Hogyan alakították ki a tanműhelyt?

– Az Audi Hungaria a duális szakképzés keretében 2001 óta működik együtt a győri szakiskolákkal, többek között a Lukács Sándor Mechatronikai és Gépészeti Szakképző Iskola és Kollégiummal, a Pattantyús Ábrahám Géza Ipari Szakközépiskola és Általános Művelődési Központtal, valamint a Kossuth Lajos Ipari Szakközép-, Szakiskola és Kollégiummal. A tanulók az elméletet az iskolában, a gyakorlatot a vállalatnál sajátítják el. Évente átlagosan 250 tanuló tölti gyakorlatát a vállalatnál. A vállalat hosszú távú utánpótlás-stratégiai célja, hogy ezáltal jól képzett szakmunkástanulókat szerezzen.

– Kapnak-e a diákok ösztöndíjat, vagy bármilyen más juttatást?

– Az Audi Hungaria az előírásokon túlmenően étkezési hozzájárulással támogatja a tanulókat.

– Hogyan alakították ki a tanműhelyt?

– A szakmunkástanulók már a szakképzés során megismerik a vállalat oktatóközpontjában a high-tech gyártóberendezéseket. Öt fő területen 13 különböző szakmában képezzük a tanulókat. A több mint 2600 négyzetméteres oktatóközpontban robotkabinok és IT-oktató szobák mellett a legmodernebb laborok és szakmai helyiségek találhatók az elektronika, pneumatika, hajtástechnika, autódiagnosztika, karosszéria- és járműtechnika területek számára. A szakmai képzés mellett a diákok bepillantást nyerhetnek egy nagyvállalat mindennapjaiba és munkakultúrájába is.

– Az Önöknél végzett diákok hány százaléka vállal munkát később a cégnél?

– A tanulók többsége az Audi Hungariánál folytatja karrierjét. A program kezdete óta több mint 1300 diák vett részt a képzésben.

A nagykanizsai kamara jó úton jár

Több tanulószerződés, kevesebb gyakorlati képzőhely

Az országos tendenciától eltérően Nagykanizsán folyamatosan nő az élő tanulószerződések száma. 2011-ben 380, egy évvel később 410, idén tavasszal pedig már 440 szerződést tartottak nyilván.

Belasics Kata

A pozitív irányú folyamat hátterében Balogh Imre szerint több tényező is áll. A Nagykanizsai Kereskedelmi és Iparkamara szakképzési tanácsadója úgy látja, jók a település adottságai, lehetőségei, a kétkezi munka presztízse lassan kezd visszatérni és sikerült hatékony intézkedési tervet kidolgozniuk.

– A régióban erős a gép- és a vasipar, e szakmacsoportban a képzését kiemelten támogatja a kormányzat. A fiatalok figyelmét már az általános iskola 6-7. osztályában elsősorban ezekre a leginkább hiányszakmákra próbáljuk ráirányítani. Pályaorientációs tevékenységünket a Kanizsa TISZK-kel együttműködve végezzük, minden alkalmat megragadunk, hogy segítsük a diákokat a képességeiknek leginkább megfelelő, biztos megélhetést nyújtó szakma kiválasztásában – hangsúlyozta Balogh Imre. A tanulók mellett a cégekkel és az iskolákkal is folyamatos kapcsolatban állnak. Segítenek az esetlegesen felmerülő problémák megoldásában, a tanulószerződéssel járó papírmunkában és választ adnak jogi, könyvelési kérdésekre is.

– Már eddig is jóval többször kerestem fel a városban működő egyéni vállalkozókat, kis-, közép-, és nagyvállalatokat a kötelezően előírtnál, s a jövőben ez még inkább így lesz. A tanulószerződések növekedése ugyanis nem hozta magával a gyakorlati képzőhelyek számának emelkedését. Sőt, az elmúlt három évben 30-35 százalékkal csökkent a szakmunkástanulók gyakorlati képzését vállaló nagykanizsai cégek száma – emelte ki. Balogh Imre szerint mindez annak a következménye, hogy a kisebb vállalkozások nap, mint nap a fennmaradásukért küzdenek, és nem nagyon mernek plusz feladatokat vállalni. A tanulószerződések inkább a nagyobb cégeknél koncentrálódnak, amelyek a pályázati lehetőségeknek köszönhetően folyamatosan fejlesztik tanműhelyeiket.

Balogh Imre, a Nagykanizsai Kereskedelmi és Iparkamara szakképzési tanácsadója

Nagykanizsán a legnagyobb tanulólétszámmal rendelkező gyakorlati képzőhely a DKG EAST-ben található

Felkészültek a tanévkezdésre

Becsengettek a BOKIK szakképzési munkatársainak is

A kamara szakképzéssel foglalkozó munkatársai számára az iskolakezdés mindig „húzós”, hiszen megkezdődik a tanév, vele pedig a tanulószerződések megkötésének időszaka. A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kereskedelmi és Iparkamara (BOKIK) felkészülten várta az őszt, szeptemberre 2300 szerződésre került pecsét.

Marczin Eszter

A megkötött 2300 tanulószerződés persze nem jelenti azt, hogy ez a végleges érték. A szám naponta emelkedik a folyamatban lévő szerződéskötésekkel.

Arra a kérdésre, hogy az elmúlt évihez képest várhatóan hogyan alakul a szerződések száma, Németh Zsolt, a BOKIK szakképzési vezetője azt mondta: ezt nehéz megítélni, hiszen figyelembe kell venni három tényező befolyásoló hatását. Mindenekelőtt a demográfiai mutatókat, másodikként azt, hogy a három éves képzés miatt a 9. évfolyamon iskolai tanműhelyben vannak a fiatalok, végül pedig azt a tényt, hogy a nemzeti agrárkamarával való együttműködés következtében bizonyos szakképesítések átkerültek az agrárkamara gondozásába.

Németh Zsolt elmondta azt is, hogy a szóban forgó 2300 tanuló 800 Borsod-Abaúj-Zemplén megyei cég 1200 képzőhelyén szerezheti meg szakmája gyakorlati ismereteit. A 2013/2014-es tanév legfontosabb feladatának nevezte, hogy egyre több gazdálkodó szervezetet kell bevonni a szakképzésbe, mivel a következő szeptembertől a szakmai gyakorlatot az iskolai tanműhelyekből kihelyezik a vállalkozásokhoz.

Az idei szeptembertől érvényes másik lényeges változás a duális képzés kiterjesztése az egészségügyi és a szociális szférára. Németh Zsolt kiemelte, hogy az előkészületek – a megyei kórház illetékeseinek, a képzőintézetek vezetőinek, valamint a BOKIK munkatársainak együttműködésével – már ez év januárjában megkezdődtek. Egy július végén megtartott egyeztetés megerősítette a kórház képviselőit abban, hogy a gyakorlati képzés lebonyolítását szolgáló pénzügyi forrás rendelkezésre áll. Itt született döntés arról, hogy a megyei kórház tanulószerződést köt a kazincbarcikai Surányi Endre Szakképző Iskola és a miskolci Ferenczi Sándor Egészségügyi Szakközépiskola végzős diákjaival. Így jelenleg 50 tanuló – 31 ferenczis és 19 surányis – tanulja az ápoló, valamint a csecsemő és gyermekápoló szakmákat a megye legnagyobb egészségügyi intézményében. A tervek szerint, ha a rendszer beválik, a kórház tervezi a gyakorlati képzés bővítését.

Németh Zsolt, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kereskedelmi és Iparkamara szakképzési vezetője

Békéscsabai kórház: új alapokon az ápolók gyakorlati képzése

Megszűnt a szakemberhiány

Példamutató munkát végez a békéscsabai Dr. Réthy Pál Kórház-Rendelőintézet a duális szakképzés folyamatába való nagyon erőteljes bekapcsolódásával, amelyekről az Üzleti7-nek Tárkány-Szűcs Zsuzsanna, a Békés megyei gyógyító-intézmény ápolási igazgatója beszélt. A megyeszékhely kórháza sajátos helyzetében az innováció és a fejlesztések céljait követve járja a maga egyáltalán nem sikertelen útját.

Bod Péter

A békéscsabaiak ez irányú erőfeszítései annál is inkább figyelmet érdemelnek, mert a Dr. Réthy Pál Kórház-Rendelőintézet esetében egy közepes méretű (ötszáznégy ágyas) városi kórházról van szó, amelynek ebből következően nem az oktatás és a képzés a fő profilja. (Békés megyében abból a szempontból is sajátos a helyzet, hogy Gyulán található a megyei kórház – ennek történelmi okai vannak – és nem a megyeszékhelyen.) A 2012-2013-as tanévben száztizenhárom tanulót fogadtak, az idén pedig 128-at – kaptuk a gyors statisztikai áttekintést Tárkány-Szűcs Zsuzsannától. Hozzátette: a helyben működő jó hírű Szentgyörgyi Albert Egészségügyi Szakközépiskola és Gimnázium diákjainak az évközi és a nyári, kilencven órás összefüggő gyakorlati képzését évtizedek óta végzi a csabai kórház.

A duális szakképzésre való átállás merőben új feladat elé állította intézményünket – vont gyorsmérleget az ápolási igazgató.

Korábban gondot jelentett, hogy a szakmai gyakorlatra érkező tanulók után semmilyen díjazást nem kapott a kórház, noha komoly humánerőforrást kötöttek le a diákok, és olyan dologi ráfordítások is terhelték a fogadóintézményt, amilyen példának okáért a gumikesztyűk és a fertőtlenítőszerek és egyéb ápoláshoz szükséges anyagok biztosítása volt.

A helyzet – avatott be a részletekbe az ápolási igazgató – a finanszírozási oldalon is alapvetően megváltott. A százhuszonnyolc hozzájuk érkező diák közül hatvanöttel kötöttek tanulói szerződést, akik után az alap normatíva közel 1,4-szeresét kapják meg. (Az alap 440 ezer forint, így minden egyes ápoló hallgató után 612 ezer forinthoz jut tanévenként a kórház). Ez az összeg ahhoz szükséges, hogy a gyakorlati képzés valóban azon a színvonalon folyhasson, ami elvárható. A tanulói szerződés megkötésével egyéb, a törvényben előírt kötelezettségei is vannak (orvosi vizsgálatok, különböző oktatások megtartása, foglalkoztatási napló vezetése, elméleti oktatást nyújtó szakképző intézménnyel és a kamarával a folyamatos kapcsolattartás stb.), melyeket maradéktalanul teljesíteni kell. A diákokat tanulói felelősségbiztosítás védi munkájuk során és egyben pénzbeli juttatással honoráljuk tevékenységüket – melynek első félévben az összege 14 700 forint – kaptunk áttekintést a szerteágazó feladatokról. Ebben a helyzetben az is természetes, hogy a duális képzésben részt vevő, magasan képzett kórházi oktatók munkáját is honorálni tudjuk – tette hozzá az elmondottakhoz Tárkány-Szűcs Zsuzsanna.

Nagyon szerencsés helyzetnek nevezte a csabai kórház ápolási igazgatója azt a tényt is, hogy helyben egy olyan, országos viszonylatban is kiemelkedő egészségügyi szakközépiskola működik, amellyel kiváló az együttműködésük. Az iskola diákjai közül ebben a tanévben a már érettségit szerzettekkel – a 13. és 14. évfolyamos tanulókkal – kötöttek tanulószerződést.

Jól jelzi az újfajta szakképzés irányát, hogy fele-fele részben kapnak elméleti és gyakorlati felkészítést a diákok. Az „A” és „B” hetekre osztott tanévben felváltva két, illetve három napot töltenek a tanulói szerződéssel rendelkezők a kórházban (vagyis tíz munkanapból ötöt).

Tárkány-Szűcs Zsuzsanna elmondta, hogy a tanrend által előírt módon kapják meg a képzést az ápolói szakképzésben részt vevők. Ennek kapcsán felhívta a figyelmet, hogy mindez remekül szolgálhatja a diákok későbbi szakmai orientációját, mert belepillantva a különböző osztályok munkájába, megismerik az ott rájuk váró feladatok szépségét és nehézségét. Így a korábbiaknál sokkal felelősségteljesebb és megalapozottabb döntést hozhatnak arról, hogy az intézmény mely területén vállaljanak munkát.

A teljes képhez tartozik, hogy a közepes kórházi nagyságrendből következően Békéscsabán nem található pszichiátriai és reumatológiai osztály, ám a gyulai kórházzal kötött megállapodás alapján diákjaik a szomszéd város megyei kórházában e szakmai feladatok elvégzésén is átesnek.

A békéscsabai Dr. Réthy Pál Kórház-Rendelőintézet saját szakmai utánpótlása biztosítása érdekében is döntött úgy, hogy komoly szerepet vállal a duális szakképzés megvalósításában.

Aligha szorul magyarázatra, milyen kiemelkedő jelentősége van valamennyi gyógyító-intézmény szakmai színvonalára nézve a szakdolgozóinak tudásának és munkakultúrájának. Bizonyára a szakmai utánpótlás biztosítására való odafigyelés eredménye az is, hogy a csabai kórházban nem küzdenek a szakdolgozók hiányával – újságolta lapunknak az ápolási igazgató.

A helyben maradást és az itteni munkavállalást segíti egy uniós pályázat (TÁMOP 6.2.2), amely húsz hallgatónak biztosít 128 700 forintos ösztöndíjat – ebből tíz főnek tíz hónapon át, tíznek két éven keresztül –, amelynek egyik feltétele éppen az itteni későbbi munkavállalás elősegítése.

Az elmondottakhoz Tárkány-Szűcs Zsuzsanna hozzátette, hogy a békéscsabai Dr. Réthy Pál Kórház-Rendelőintézet igyekszik kihasználni az EU-s pályázatok által kínált minden lehetőséget és megragadni minden olyan fejlesztési forrást, amely segíti az itteni gyógyító munka színvonalának emelését.

A békéscsabai kórház nem is olyan régen a közepes nagyságú kórházak kategóriájában egymás után már kétszer nyerte el az intézményben folyó szakmai munka elismeréseként az „Év Kórháza” kitüntető címet.

Tárkány-Szűcs Zsuzsanna, a Békés megyei gyógyító-intézmény ápolási igazgatója

A békéscsabai Dr. Réthy Pál Kórház-Rendelőintézet saját szakmai utánpótlását biztosítja a szakképzéssel